ISSN 2303-8411

ЖИВОТВОРНИ ИСТОЧНИК

ЧАСОПИС ЕПАРХИЈЕ ЗВОРНИЧКО-ТУЗЛАНСКЕ ❖ БРОЈ 26 ❖ ГОДИНА V ❖ БРОЈ О ПРАЗНИКУ СВ. ПЕТКЕ

ЕПИСКОП ФОТИЈЕ - ГОДИНУ ДАНА НА ТРОНУ ЕПАРХИЈЕ ЗВОРНИЧКО-ТУЗЛАНСКЕ

ВЛАДЕТА ЈЕРОТИЋ: ШТА СТВАРНО ЗНАЧИ БИТИ ЗРЕЛА ЛИЧНОСТ?

ИНТЕРВЈУ СА ДР ДИМИТРИЈЕМ ЋЕРАНИЋЕМ, ПРОФЕСОРОМ ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ

ПОВРАТАК ВЈЕРОНАУКЕ У СРЕДЊЕ ШКОЛЕ

ДУБИНА ЗЛОЧИНА И ВИСИНА ПРАШТАЊА....

МЕДИТАЦИЈА ИЛИ МОЛИТВА?

ДИГИТАЛНИ УРЕЂАЈИ И ЛИЧНА СЛОБОДА

ПРОМОЦИЈА САТАНИЗМА И САТАНИСТИЧКИХ РИТУАЛА У САВРЕМЕНОЈ (ЗАПАДНОЈ) ФИЛМОГРАФИЈИ

ДОБРОТВОРНА ОРГАНИЗАЦИЈА БОГОРОДИЦЕ ТРОЈЕРУЧИЦЕ

ISSN 2303-8411

ПРЕПОДОБНИ КИРИЈАК ОТШЕЛНИК - МИХОЉДАН

Преподобни Киријак Отшелник је рођен у граду Коринту, у време цара Теодосија Млађег. Отац му је био презвитер Свете Саборне Цркве. Свети Киријак се назива Отшелником због својих честих пустињачких усамљивања. Још од детињства, време је проводио читајући Свето Писмо и дивећи се Богу како је од почетка света све премудро уредио за спасење људско. У осамнаестој години пође он у Јерусалим, где посети света места, и презими у манастиру Светог Сиона. Ту се почео подвизавати и отиде у пустињу преподобном Јевтимију, који га с љубављу прими и предаде га светом Герасиму на реци Јордану, који му нареди да живи код њега у општежићу манастирском и да буде послушан. И ту се млади Киријак показао спреман да изврши све трудове, са благодарношћу Богу, не дајући себи одмора.

Након што се упокоји преподобни отац Јевтимије, Киријак се пресели у његову лавру у пустињу. Заветова се на ћутање, једини разговор би са Богом. Након тога он се пресели у Сикијски манастир, где би примљен као искушеник, обављајући сва послушања и дужности те након четири године би постављен за ђакона, а затим за презвитера и канонарха. У том послушању проведе пуних осамнаест година, али ни то га не задовољи те напусти и тај манастир и оде у пустињу и поведе са собом једног ученика. Чинио је чудеса, јер беше велики угодник Божији. Прочуо се као велики подвижник надалеко те многи долазише к њему у пустињу, једни ради благослова, други ради исцељења, а трећи да разговарају са њим и добију какав користан савет за душу. Није желео славу, те се повуче у још дубљу самоћу у пустињу, али и ту га људи пронађоше, доносећи своје болесне ради исцељења, јер свети Киријак својом молитвом исцели многе и из многих истера демоне. Својом молитвом и речју он је сатирао безбожно учење јеретичко, заблуделе је одвраћао од заблуде, а православне утврђивао у вери. Овај велики угодник Божији се упокојио у Господу у 109. години живота.

ЖИВОТВОРНИ ИСТОЧНИК

САДРЖАЈ:

ЕПИСКОП ФОТИЈЕ – ГОДИНУ ДАНА НА ТРОНУ ЕПАРХИЈЕ ЗВОРНИЧКО-ТУЗЛАНСКЕ – *Срђан Мастило* ... 4

ВЛАДЕТА ЈЕРОТИЋ: ШТА СТВАРНО ЗНАЧИ БИТИ ЗРЕЛА ЛИЧНОСТ? ... 5

ИНТЕРВЈУ СА ДР ДИМИТРИЈЕМ ЋЕРАНИЋЕМ, ПРОФЕСОРОМ ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ ... 7

ПОВРАТАК ВЈЕРОНАУКЕ У СРЕДЊЕ ШКОЛЕ – *Остоја Дикић* ... 9

ЕПИСКОП ЗВОРНИЧКО-ТУЗЛАНСКИ Г. ФОТИЈЕ: ЖИТИЈЕ СВЕТОГ ГРИГОРИЈА ПАЛАМЕ ... 11

ПРЕПОДОБНИ НИКОДИМ АГИОРИТ И СВЕТИ МАКАРИЈЕ КОРИНТСКИ О СВЕТОМ ПРИЧЕШЋУ ... 14

ХЉЕБ И ВИНО- ТИЈЕЛО И КРВ ХРИСТОВА –*Остоја Дикић* ... 17

ИСПОВИЈЕСТ – НЕОПХОДНОСТ ДУХОВНОГ ЖИВОТА – *Давор Арнаут* ... 19

ХРИСТОВО ПРОПОВЈЕДАЊЕ О СПАСЕЊУ ПО АПОСТОЛУ МАРКУ – *Немања Ерак, ђакон* ... 22

ДУБИНА ЗЛОЧИНА И ВИСИНА ПРАШТАЊА - ПРИЧА О МИЛАНУ СМОЉАНОВИЋУ ... 24

ИЗБОРИ (СЕ) – ОСТАНИ ЧОВЈЕК – *Милица Игњатов* .. 26

МЕДИТАЦИЈА ИЛИ МОЛИТВА – *Кристијан Ђокић, протођакон* ... 28

ПРОТИВ САВРЕМЕНИХ ИДОЛА – *Бојан Чечар, протођакон* ... 30

ПРОМОЦИЈА САТАНИЗМА И САТАНИСТИЧКИХ РИТУАЛА У САВРЕМНОЈ (ЗАПАДНОЈ) ФИЛМОГРАФИЈИ – *Бојан Чечар, протођакон* ... 32

ДИГИТАЛНИ УРЕЂАЈИ И ЛИЧНА СЛОБОДА ... 36

ХРИШЋАНСКО ВАСПИТАЊЕ ДЈЕЦЕ И ЊЕГОВИ ИЗАЗОВИ – *Данијел Васић* ... 38

СВЕСТИ СЕРГИЈЕ РАДОЊЕШКИ - СВЕТИТЕЉ ЗА СВА ВРЕМЕНА И ЗА СВУ ВЈЕЧНОСТ – *Милош Зекановић, протонамјесник* ... 40

ДОБРОТВОРНА ОРГАНИЗАЦИЈА БОГОРОДИЦЕ ТРОЈЕРУЧИЦЕ: ПОТРЕБИТИ КАО БРЕМЕ ИЛИ КАО МОГУЋНОСТ ОСВАЈАЊА ЦАРСТВА – *Срђан Мастило* ... 42

СВЕТИ НИКОДИМ СВЕТОГОРАЦ: О ЧУВАЊУ УМА ОД НЕКОРИСНОГ ЗНАЊА И ПРАЗНЕ РАДОЗНАЛОСТИ .. 45

ПРЕПОДОБНИ ПАЈСИЈЕ СВЕТОГОРАЦ - ДОБРИХ ЉУДИ ИМА СВУДА ... 46

Излази са благословом
Његовог Преосвештенства Епископа зворничко-тузланског г. ФОТИЈА

Година V, број 26, (број о празнику Св. Петке), Бијељина, 2018.

Главни и одговорни уредник
протођакон Бојан Чечар

Технички уредник
протојереј-ставрофор Љубомир Самарџић

Секретар уредништва:
Остоја Дикић

Уредништво часописа:
протојереј-ставрофор Љубомир Самарџић, *протонамјесник* Синиша Шаренац, *протођакон* Бојан Чечар, *ђакон* Немања Ерак, Дражен Ракић, Срђан Мастило и Остоја Дикић

Адреса уредништва:
Ул. патријарха Павла 40, 76300 Бијељина,
E-mail: casopiszivotvorniistocnik@gmail.com

Часопис излази четири пута годишње

Сарадници часописа:
протојереј-ставрофор Душан Спасојевић, *протојереј-ставрофор* Ђоко Б. Лазић, *протојереј-ставрофор* Зоран Илић, *протојереј* Драгиша Симић, *протојереј* Александар Михајловић, *протојереј-ставрофор* Жељко Теофиловић, *протонамјесник* Александар Млађеновић, *протонамјесник* Јован Максимовић, *протонамјесник* Милош Зекановић, *протојереј* Драган Илић, *јереј* Срђан Васиљевић, *јереј* Милош Тришић, *протонамјесник* Драган Марковић, *протонамјесник* Ненад Савић, *протођакон* Кристијан Ђокић, *ђакон* Бојан Јокановић, Данијел Васић, Давор Арнаут, Бранислав Недић, Милица Игњатов и Марко Томић

Издавач:
Издавачка кућа Епархије зворничко-тузланске „СИНАЈ“
Ул. патријарха Павла 40
76300 Бијељина, тел: (+387) 055-222-300
факс: (+387) 055-210-960

Лектор:
Давор Арнаут

Припрема и штампа
еврографика, Зворник

Тираж:
5000

ЕПИСКОП ФОТИЈЕ ГОДИНУ ДАНА НА ТРОНУ ЕПАРХИЈЕ ЗВОРНИЧКО-ТУЗЛАНСКЕ

У септембру текуће године навршава се година дана архипастирског свештенослужења, управљања и поучавања Цркве у Епископији зворничко-тузланској од стране Епископа Фотија. У овом периоду Епископ Фотије предводи евхаристијска сабрања у бројним храмовима наше Епископије и са презвитерима, ђаконима и народом Господњим образује Цркву и пројављује Царство, чија икона она јесте. У својим бесједама изграђује Цркву обзнањујући да нам је Васкрсењем њеног Господа дарована побједа над непостојањем и позивајући нас да узмемо учешће у том тријумфу кроз благодарење у Литургији Цркве и борбу против самољубља у подвигу као изразу љубави.

Његово Преосвештенство Епископ зворничко-тузлански г. Фотије

У првој години свог руковођења Црквом у нашој Епископији, Епископ Фотије је основао Издавачку кућу „Синај“ и Добротворну организацију „Тројеручица“. Њихово оснивање знаковито указује на етос нашег Епископа и приоритете његовог дјелања. Познато је да тешко може бити ријечи о плодотворној мисији Цркве без писане ријечи. Уосталом, не учи ли нас томе библијска повијест, будући да се израз искуства општења Бога и човјека преносио на папир и предавао долазећим нараштајима као вјеродостојно свједочанство сусрета Нествореног и створеног. Иако Свети Јован Златоусти казује да је настајање светописамских списа посљедица гријехопада – јер је престало непосредно сусретање Господа и човјека, а какво нас очекује у Вијеку који долази – у ишчекивању Царства писана ријеч је неопходна. Издавачка кућа „Синај“ нам је подарила неколико изузетних наслова, од којих треба издвојити дјела „Георгије Флоровски: руски интелектуалац и православни богослов“ писца Ендруа Блејна, „Историјски, догматски и канонски значај Цариградског сабора (879/880.)“ аутора Филипа Зимариса и „Дај ми срце своје: православна вера и савремена психологија“ из пера Игуманије Матроне (Брдар). Треба нагласити да је ова издавачка дјелатност (само) наставак бразде коју је Епископ Фотије почео да оре у Епархији далматинској.

Када је ријеч о Добротворној организацији „Тројеручица“, Епархија зворничко-тузланска је у лику свог Епископа одлучила да слиједи једини етос којим Црква јесте Црква: етос у којем патња другог јесте моја патња и у којем није могуће окренути лице од страдајућег брата, а остати у загрљају Господњем.

Један од плодова дјелања Епископа Фотија јесте и увођење богословља Цркве у средњошколски систем образовања у Републици Српској, а чему је наш Епископ дао неизмјеран допринос.

Јасно је да је Епископ Фотије учинио велика прегнућа у овом кратком периоду управљања нашом Епископијом ка долазећем Новом Небу и Новој Земљи. Вјерујемо да су још већа постигнућа пред њим и повјереним му народом Господњим. Али, чини се да је најзначајније дјело осмјех Епископових саговорника након разговора са њим, јер није лако (по)вјеровати у Господа, ако га не сусретнемо у лицу човјека.

Срђан Мастило

ВЛАДЕТА ЈЕРОТИЋ

ШТА СТВАРНО ЗНАЧИ БИТИ ЗРЕЛА ЛИЧНОСТ?

„Ми сад сви знамо, хоћемо слободе и да смо своји у рођеној кући...
Слободе, добро, али то није воће што зрело у шешир пада ма коме."
Вељко Петровић

Да, ми то сада већ добро знамо и томе је допринела не само савремена психологија већ и наше практично искуство, индивидуално и колективно, да слободе нема без зрелости. Ако се неко дете у школи и после школе понаша као и у породици пре него што је пошло у школу, или, што је исто, ако оно још и са шест година мокри ноћу у постељу, претерано се боји и сиса прст - у таквим случајевима суочавамо се са неуротичним, дакле незрелим дететом.

Ако неки младић или девојка са двадесет или више година још показује онакав бунт или онакво сексуално понашање какви су типични за доба пубертета - опет говоримо о незрелој младости која се још налази у стању тзв. продужене пубертетске кризе.

Најзад, када неки одрастао човек често мења своје партнере у браку или ван брака, што значи да није у стању да се веже за једног партнера и њему остане привржен и веран, или када тај „одрастао" човек показује изразито агресивно понашање према својој околини или према самом себи, свеједно да ли на своме радном месту, у вожњи аутомобилом или према својој породици - јасно је да смо опет суочени са незрелим особама које ометају складан породични и друштвени живот. Што је већи број оваквих неуротичара у једном друштву, свакако су и мање шансе да то друштво оствари своје циљеве и омогући природан развој многих потенцијалних могућности, односно способности које се несумњиво налазе у сваком човеку.

Данашњи психолози и психијатри, и када заступају различите ставове, сложили су се око неких значајних и за све људе типичних критеријума који могу приближно тачно да одговоре на тешко питање: шта заправо човека чини зрелом и целовитом личношћу?

Морамо, најпре, поћи од признате чињенице да нема потпуно зреле личности или, како се то стручно каже, личности која би била потпуно интегрисана. Постоје само ступњеви зрелости који се, више или мање, приближавају овој замишљеној, идеалној целини личности. Добро је овом приликом поменути став да практично нема граница човековог сазревања у току читавог његовог живота.

Морамо, најпре, поћи од признате чињенице да нема потпуно зреле личности или, како се то стручно каже, личности која би била потпуно интегрисана. Постоје само ступњеви зрелости који се, више или мање, приближавају овој замишљеној, идеалној целини личности. Добро је овом приликом поменути став да практично нема граница човековог сазревања у току читавог његовог живота. Иако је несумњиво да су најважнији услови у којима личност сазрева они које ствара родитељска кућа у раној младости детета, ипак и касније животне околности, као и ендогена, вероватно конституцијом и наслеђем примљена способност личности за доживљаје и трансформацију - имају значајан удео и свој допринос како у накнадном сазревању личности тако и у могућности плодног мењања и све самосталнијег развоја ове личности. Биографије великих људи (али не само њих) довољно убедљиво доказују ову претпоставку.

Укратко ћемо дати оне најважније критеријуме у психологији који одређују снагу човековог Ја, односно показују степен његове зрелости, при чему редослед ових критеријума не мора да означава и њихов значај. Чини нам се, чак, да сваки од њих има приближно подједнаку вредност и подједнак значај.

1. Способност за вољење неког другог, а не само себе самог

Нарцистичке личности, када су уопште у стању да некога воле, ово чине тако што у партнеру воле себе самог, и то или себе из садашњости, или себе из прошлости, или себе онаквог каквог би желели да стекну у будућности. Јасно је да таква љубав

партнера није у стању да се било чега одриче, што значи да подноси жртве, принцип на коме се заснива сам живот и без кога се не може замислити не само складна породица већ ни складно друштво.

2. Способност контролисања сопствених нагона и импулса

Управљање својим агресивним и сексуалним енергијама које су нам биолошки дате, у виду урођених нагона, започиње врло рано и колико правилно контролишу те нагоне прво родитељи, а касније и друштво, умногоме зависи будући развој личности. Импулсивно препуштање наглим експлозивним пражњењима ових енергија, са последицама које су нам из свакодневног искуства свима добро познате, није само „фатум" наше индивидуалне прошлости и нашег националног темперамента већ и слабост, неуроза и незрелост сваког појединца који ништа не чини да би васпитао вољу и моралну хигијену својих анималних прохтева.

Академик Владета Јеротић

Избегавање сваког бола, и физичког и душевног (отуд претерана употреба медикамената и злоупотребљавање комфора), карактеристика је нашег доба, које и овде показује све одлике инфантилног регредирања.

4. Поседовање зреле, а не инфантилне савести

Зрела савест се показује како у толеранцији али и контроли својих нагонских жеља, тако и у толеранцији али и будности према захтевима свога моралног бића. Незрела савест, напротив, заснована на претњама страху и осећању кривице, понаша се према самој себи или својој околини садистички или мазохистички. Онакво човеково Над-ја, које је у детињству изграђено под утицајем претерано строгих родитеља, или није уопште довољно изграђено због родитељске занемарености, или што ови и сами нису у себи изградили своју савест - ствара од људи мучитеље других или неуротичне мученике који због претераног осећања страха и кривице траже своје тлачитеље. Насупрот тзв. развојној идентификацији, која је једино нормална и код које личност уноси у себе као узор особе које воли и цени, у патолошким случајевима тзв. одбрамбене идентификације не постоји у основи личности емоционална приврженост, већ потреба за осећањем сигурности. У таквим случајевима личност се осећа угрожена, па не могавши да се ослободи страха на други начин, почиње да се поистовећује са особом која је извор стрепње. Из такве идентификације развијају се претеране маскулине или феминине особине личности, које онда делају у правцу садистичке или мазохистичке оријентације у животу.

Зрела савест се показује како у толеранцији али и контроли својих нагонских жеља, тако и у толеранцији али и будности према захтевима свога моралног бића. Незрела савест, напротив, заснована на претњама страху и осећању кривице, понаша се према самој себи или својој околини садистички или мазохистички.

3. Способност подношења непријатности, бола и патње

Принцип апсолутног задовољства коме, према Фројду, тежи мало дете, а који је Фројд с правом супротставио принципу реалности, непрекидно вреба сваког од нас и зато мора стално бити под нашом свесном контролом како не бисмо дозволили да други уместо нас подносе бол и патњу (као синониме живота).

5. Умерена агрестност без реакције беса или мржње, али и без претеране бојажљивости

Ако су нам и агресивност и сексуалност дати као сиров материјал који чека своју племенитију обраду, онда је природно да на њих морамо да рачунамо и детињасто је затварати очи пред овим моћним силама. Потиснута агресивност која није нашла одушка у моменту када је то било неопходно и у мери која одговара ситуацији и нашим обавезама као етичким бићима, остаје неискоришћена, дивља снага која кад-тад мора да се испразни, и то најчешће у некој адекватној ситуацији и са појачаним интензитетом.

6. Способност да будемо независни

Овакву способност поседује само она личност која је већ успешно у себи развила све друге, раније поменуте способности. Она је циљ и круна индивидуације и једина стварна залога али и услов слободе. Нема стварне слободне личности независне и самосталне, а која тиме није не само изолована и усамљена већ и на претеран, неуротичан начин ангажована у друштву. Само независна, дакле слободна личност, зна за тајну зрелог понашања у коме се даје „Богу Божије, а цару царево".

У најкраћим цртама изнели смо неке од најважнијих критеријума по којима савремена психологија и психијатрија процењују зрелост неке личности. Свако од нас треба да процени колико оне вреде и колико одговарају објективном суду наше сопствене личности. Сваки од нас мора најпре да одговори на питање колико је сам на себи постигао и шта је до сада учинио са својим урођеним и задобијеним талентима.

Тек тада можемо да се окренемо друштву и да с правом од њега очекујемо подстреке за рад.

Нема зрелог друштва без зрелих индивидуа. А њих не ствара само друштво већ и самоваспитање. Наиме, нема друге одговорности, као што рече један наш филозоф, од самоодговорности.

ИНТЕРВЈУ СА ДР ДИМИТРИЈЕМ ЋЕРАНИЋЕМ, ПРОФЕСОРОМ ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ

Уредништво часописа: Поштовани професоре, хвала Вам што сте издвојили вријеме да дате интервју за наш часопис.

Професор Ћеранић: Задовољство ми је да сте ме позвали и хвала на повјерењу.

Уредништво часописа: Како коментаришете потребу савременог човјека за сталном забавом? Прокоментаришите појам досаде који влада у савременом друштву.

професор Димитрије Ћеранић

Професор Ћеранић: Да би тјелесно, душевно и духовно стасао у личност човјек треба да буде у непрестаном двигу – кретању навише ка Богу. Међутим, савремени човјек се радије опредјељује за мировање у немиру. Духовно не мичући, плотски и душевно немирно троши производе индустрије забаве коју су осмислили „познаваоци човјечије душе" (прецизније, познаваоци човјечије страсти) – психолози. Човјек се жустро креће око самога себе, чак не ни антропоцентрично, него крајње егоистично. Умјесто да га досада тјера на духовни покрет да би доживио вјечност, човјек у ишчекивању смрти тијелом маше док му ум и срце располућени лутају. Многи чак ни тијелом више не мрдају. Држе у руци даљински управљач или миш од рачунара, па проживљавају туђе мисли и туђа осјећања. Одрекли се и тијела и душе. Шта их може оживјети – само вјера у Васкрсење и живот вјечни. Треба неко да их на то подсјети, јер се та истина лукаво крије. Човјека из досаде богопознање избавља, јер се тада борбом за Царство Небеско забавља.

Уредништво часописа: Да ли млади људи по вашем мишљењу траже смисао живота?

Професор Ћеранић: Код Дучића сам још давно прочитао да је смисао живота трагање за смислом. Касније сам схватио да је смисао живота трагање за Богом, за животом у вјечности, за Царством Небеским које је у нама. Да би човјек ово схватио потребно је много труда, подвига, некада и страдања, а данашња омладина није свикла на одрицање. Данас се дијете од малена учи да је оно мјера свих ствари, да дијете има права а родитељи дужности, заборављајући притом да уз свако право иде и обавеза, и обрнуто. Стога, није чудно што много младих уопште не трага за смислом. Смисао њиховог постојања су они сами, јер су их тако „учили“ и „питали“ откако су рођени. Родитељи, школа, медији, свеколико друштво труде се да данашња дјеца буду знана и сита. Међутим, заборављају да човјек треба да се „образује“ и „васпитава“, а не само да „учи“ и да се „пита“. Образовање је настало од ријечи „образ“, јер су сви људи настали по образу Божијем, и човјек треба да по том лику стаса у „личност“, а не у индивидуу, особу, појединца. Васпитање пак значи да васколику личност човјекову, саткану од плоти, душе и духа, треба нахранити – „вас“ (старословенско „воз“ односно „уз“, које имамо и у ријечима вознесеније, воскресеније и сл.) + „питати“ (хранити). Вјерујем да ће млади људи трагом истине открити прави пут и да ће напустити осмишљен живот који им подмећу, и да ће осмислити своје постојање, да ће бесмислије и бесмисленост замијенити логосност у њиховим животима.

Уредништво часописа: Како коментаришете улогу образовног система у формирању „здравих” личности.

Професор Ћеранић: Оно што се данас већински подразумијева под образовним системом, у себи има мало шта и од образа и од система. Вишевјековним затирањем истинског знања, богосазнања, у данашњим школским установама скоро да нигдје и никада нећете чути шта заправо значи „образовање“ и по чијем лику и у какве личности треба да стасамо. Ако се не огледате на изворник, не можете да створите копију. А ако не питате Творца, онда кривотворите. То онда није систем, него беспоредак. Срећом, још увијек има оних који имају образа и који чине систем личносним, који су Црква жива. Зато не треба очајавати. Било је и биће удара на образовање и поредак, под знањем ће се продавати многа учења, и даље ће многи понављати да је у здравом тијелу здрав дух, много шта ће бити проглашено природним и корисним по појединца и друштво, али истина је само једна и вјечито иста. Не морате знати чињенице, довољно је знати истину па да подвижнички откријете личносност.

Свести човјека само на интелект сиромашно звучи, још то назвати елитом иако смо пред Богом сви једнаки – ето нас у хули на Бога. Човјек је словесно биће и то га обавезује да умом и срцем спознаје свијет око себе и да у свему препозна Бога. Ако тјелесним очима нешто и не види, духовним видом то може да сазна.

Уредништво часописа: Како коментаришете незаинтересованост интелектуалне елите за важне друштвене аномалије, и да ли уопште имамо интелектуалну елиту?

Професор Ћеранић: Свести човјека само на интелект сиромашно звучи, још то назвати елитом иако смо пред Богом сви једнаки – ето нас у хули на Бога. Човјек је словесно биће и то га обавезује да умом и срцем спознаје свијет око себе и да у свему препозна Бога. Ако тјелесним очима нешто и не види, духовним видом то може да сазна. Нажалост, данас је интерес једини мотив за заинтересованост па је можда у томе невоља. Воља да се неко нечим бави долази из љубави, јер је пажња најочитији доказ љубави. Од када је љубав и пажњу (занимање) замијенио интерес (заинтересованост), савремени човјек се више не занима за друштвене аномалије јер је и сам постао аномичан – не занима га поредак. Можда се ово може и краће објаснити. Савремени човјек је загубио слово, а из бесловесног словесност не говори. За почетак, не би било лоше да „интелектуална елита“ научи свој богослужбени језик, можда нешто и сазнамо о љубави. Од себе првог да кренем. Не знам ни богослужбено слово а другима судим, приде још лажно покајнички снисходим.

Уредништво часописа: Шетајући градом можемо да видимо кладионоце поред школа, ученике у кафићима, дјевојчице неприкладно обучене. Гдје су родитељи?

Професор Ћеранић: Родитељи и дјеца су тамо гдје смо их оставили. Један отац се бори за кору хљеба, други се размеће имањем, мајке се од кухињске паре или кафанског дима не виде, учитељи се надгорњавају, а дјеца сама себе на улици уче животу, и питамо се што је овако. Све је постало нормално и прихватљиво, не због наше трпељивости и опроштаја, него што су нам рекли да тако треба, да се то зове толеранција. Угледамо се једни на друге, не у врлини, него у иметку. Међутим, богат је онај ко Бога има у себи. Јесмо ли спремни да се нечега одрекнемо (скупих аутомобила, љетовања, викендица...), а Бога прихватимо?! Он нас милостиво и праведно чека, наше је да ли ћемо бити разбојник са десне или са лијеве стране. А ми се забавили собом умјесто Богом. Гдје Бог није на првом мјесту, ништа није на свом мјесту, па ни дјеца, ни родитељи, ни учитељи.

Родитељи и дјеца су тамо гдје смо их оставили. Један отац се бори за кору хљеба, други се размеће имањем, мајке се од кухињске паре или кафанског дима не виде, учитељи се надгорњавају, а дјеца сама себе на улици уче животу, и питамо се што је овако. Све је постало нормално и прихватљиво, не због наше трпељивости и опроштаја, него што су нам рекли да тако треба, да се то зове толеранција. Угледамо се једни на друге, не у врлини, него у иметку. Међутим, богат је онај ко Бога има у себи. Јесмо ли спремни да се нечега одрекнемо (скупих аутомобила, љетовања, викендица...), а Бога прихватимо?!

Уредништво часописа: За крај бих Вас замолио да прокоментаришете враћање вјерске наставе у средње школе.

Професор Ћеранић: Вјерска настава у средњој школи постоји у неким државама, и чини ми се да би и код нас могла бити на ползу сваког ђака и друштва у цјелини. Међутим, требало би се запитати како ће се ова настава спроводити. Недавно ми је једна деветогодишња дјевојчица постављала питања о Богу на која јој нисам умио одговорити, а која јој није објаснио ни вјероучитељ на часу вјеронауке. Понекада нисмо ни свјесни колико се млад свијет пита о Богу, а нема ко да му то појасни. Дијете лако разазнаје истину од лажи, јер на свијет гледа црно-бијело, зато му са великом вјером треба истину предочити, иначе ће да сумња и у учитеља и у градиво. Можда је до нас просвјетара који не вјерујемо довољно ни у Бога, ни у ту дјецу коју учимо, а речено је – Будите као дјеца, њихово је Царство Небеско.

Уредништво часописа: Још једном Вам дугујемо велику захвалност и надамо се сарадњи у будућности.

Професор Ћеранић: Хвала Вама и увијек Вам стојим на располагању.

Интервју испред уредништва часописа водио:
Синиша Шаренац,
протонамјесник

ПРАВОСЛАВНА ВЈЕРОНАУКА

ПОВРАТАК ВЈЕРОНАУКЕ У СРЕДЊЕ ШКОЛЕ

Са почетком школске године и послије дуге паузе вјеронаука је поново у средњим школама. Оно што нас је посебно обрадовало јесте да је негдје око 97% ученика на нивоу Републике Српске изабрало да учи вјеронауку. То је показатељ велике заинтересованости ученика за овај предмет као и њиховог позитивног искуства са вјернауком које носе из основне школе.

Вјеронаука ће бити наша редовна тема. У овоме броју ћемо се осврнути на критику повратка вјеронауке у средње школе.

Из медија се ових дана могло чути да је вјеронаука „уведена” од ове школске године у средње школе. Опет од истих смо чули да је то створило „полемику” за или против вјеронауке у нашем друштву.

Када се осврнемо на ове двије реченице којима су медији пропратили повратак вјерске наставе у средње школе можемо рећи да је прва реченица дјелимично тачна, а друга је апсолутно нетачна. Наиме вјеронаука није „уведена”, она је враћена у средње школе, тамо гдје је одувијек и била. Као што знамо партијском директивом вјерска настава је педесетих година избачена из образовног система и пропраћена избацивањем Богословског факултета са Универзитета (иначе једног од оснивача

Београдског универзитета), те одузимањем црквене имовине. Било да причамо о повратку вјеронауке, Богословског факултета на Универзитет, или одузетој имовини погрешно је говорити о некаквом увођењу, додјељивању. У питању је враћање нечега што је без образложења узето. Да су овако постављене ствари можда не би смо ни имали „полемику".

Полемика о повратку вјеронауке, у правом смислу те ријечи, није ни постојала. Свака полемика укључује разговор најмање двије стране које у одређеној мјери не заступају исто мишљење у циљу проналаска најбољег рјешења. Тако нисмо чули критику, рецимо, плана и програма вјерске наставе, уџбеника, корелацију вјерске наставе са другим предметима, који си то главни проблеми средњошколаца и у којој мјери вјеронаука може да допринесе рјешавању тих проблема, захтјев да се одређене теме убаце у план и програм јер се сматрају битним за овај узраст. Једна оваква критика, ма колико негативна била, у суштини би била позитивна јер би битно побољшала квалитет вјерске наставе и њен општи допринос друштву. Оваква полемика би била пожељна.

Наиме вјеронаука није „уведена", она је враћена у средње школе, тамо гдје је одувијек и била. Као што знамо партијском директивом вјерска настава је педесетих година избачена из образовног система и пропраћена избацивањем Богословског факултета са Универзитета (иначе једног од оснивача Београдског универзитета), те одузимањем црквене имовине.

Оно што смо могли чути или прочитати у медијима и друштвеним мрежама прије би се могло назвати монолог „аналитичара" једногласних против вјерске наставе са жељом да партијска директива и даље остане на снази са том разликом што исту директиву сада треба сакрити под „европске вриједности". Па смо тако могли чути да увођењем вјеронауке тежимо ка повратку у средњи вијек, а не ка Европи. Овакви ставови или су посљедица властитог незнања, или идеолошке острашћености. Ако би наши „аналитичари" погледали мапу вјерске наставе у Европи вјероватно би се зачудили. Наиме скоро да нема земље у Европској унији која нема вјеронауку у свом образовању. На мапи вјерске наставе Европе најлошије стоје земље које су биле под комунизмом, попут Русије. За разлику од нас, земље Западне Европе никада нису избацивали вјеронауку из свога образовног система, па не могу ни да је враћају.

Ако имамо бар мало европских вриједности, онда треба оно што је на силу отето да се врати ономе коме је припадало и оно што је на силу избачено да се врати гдје је одувијек и било.

***Остоја Дикић**, вјероучитељ*

ЕПИСКОП ЗВОРНИЧКО-ТУЗЛАНСКИ Г. ФОТИЈЕ

ЖИТИЈЕ СВЕТОГ ГРИГОРИЈА ПАЛАМЕ

Рођење Светог Григорија

Свети Григорије Палама се родио крајем 13. века у Цариграду, где му је отац био високи чиновник на дворцу цара Андроника II Палеолога (1281-1332). Његов отац Константин, због свога врлинског живота, добио је задатак да васпитава унука Андроника II, будућег царског наследника Андроника III. Григоријев отац је проводио строг врлински живот, бавећи се посебно умном молитвом, тако да је понекад бивао потпуно „одсутан" за време заседања царскога Сената. Међутим, цар му то није замерао. Григоријев отац се пред смрт замонашио и отишао мирно Господу, па је бригу о Светом Григорију преузела његова мајка, која се старала да он стекне широко знање, како световних, тако и духовних наука.

Григоријеви први учитељи су били врлински монаси, те је он од ране младости проводио живот у атмосфери молитве, подвига, бавећи се небеском философијом. У томе је врло брзо напредовао, те је рано скренуо пажњу на себе. У срцу богољубивог Григорија, већ у то време, јавља се жеља да напусти свет и да постане монах – да се сав преда Господу. Зато често одлази на Свету Гору, разговара са монасима, распитујући се о монашком животу. Ти контакти са Светом Гором толико су утицали на њега, да је он, будући још на царском двору, почео да живи подвигом одрицања од света: облачио се у старе хаљине, потпуно напуштајући световно опхођење, тако да су га многи сматрали лудим.

У том подвигу јуродства, Григорије проводи неколико година. Напунивши двадесет година, он одлучује да се повуче из света у пустињу. Његова богољубива мајка није се томе противила, него је чак и своју другу децу упутила да иду монашким путем. Пре одласка на Свету Гору, Григорије, сходно јеванђељској заповести, раздаје све своје имање сиромашнима, мајку и сестру оставља у једном женском манастиру, а браћу одводи са собом у Свету Гору, где заједно ступају у манастир Ватопед.

На Светој Гори

Свети Григорије се подвизавао у Ватопеду крај чувеног старца Никодима, који га је научио највећој истинској мудрости – како преводити заповести Божије и јеванђељске врлине у дело, тј. како их оживотворити у самоме себи. Већ после две године проведене код овога старца, свети Григорије бива удостојен божанског јављања. Када је једном био на молитви, јавио му се у великој светлости Свети апостол Јован Богослов, питајући младог монаха: „Зашто ти, молећи се Богу сваки пут стално понављаш *Просвети моју таму! Просвети моју таму!*"? А Григорије му је одговорио: „А шта бих друго тражио?" Тада му је апостол Јован одговорио да ће он, по вољи Пресвете Богородице, бити његов непрестани заштитник и путовођа на томе путу Григоријевог изласка из таме у светлост.

Познато је да је управо Свети Јован Богослов – богослов светлости, а управо се у његовом Јеванђељу Христос назива великом Светлошћу, Која просветљава овај свет.

После тога небеског виђења, Свети Григорије проводи још три године у послушању своме старцу, а након његовог упокојења, он одлази у Велику лавру Светог Атанасија (основана и утемељена 1060. год.). У Великој лаври, Свети Григорије, тада већ познати подвижник (могло би изгледати чудно) добија послушање да служи братији за трпезом и да буде појац у цркви. Свети Григорије је то послушање мудро искористио како би се изборио са својим телесним страстима, сном итд, достигавши тако стање јеванђељског бестрашћа и чистоте. Својим подвизима, Григорије врло брзо стиче углед код осталих монаха, а он, да би избегао људску славу, одлучује да се повуче у скит звани Глосија, тј. у пустињу.

Он у пустињи под руководством богомудрог старца Григорија, наставља свој подвиг духовног усавршавања, бавећи се непрестаном умносрдачном молитвом и богатећи се љубављу према Богу. Већ у то време, Бог га, као свој изабрани и смирени сасуд, прославља изузетним даровима духовног созерцања, умне молитве, дара суза, чудотворства…

Свети Григорије у Солуну

Због напада Турака Агарјана, Григорије ускоро са осталим монасима-пустињацима, напушта Свету Гору и одлази у Солун. Ту му се јавио Свети великомученик Димитрије у једном дивном виђењу и рекао му: „Ја Григорија задржавам код себе! Тако је Цару по вољи – а ви можете ићи на другу страну.”, иако је Григорије желео да из Солуна иде у Јерусалим, и посети Свету земљу. Ово виђење Свети Григорије је испричао својој братији који су га и сами молили да остане у Солуну и прими свештенички чин. После рукоположења, Свети Григорије се повлачи у скит код Верије (недалеко од Солуна), где је заједно са својом братијом наставио строги подвиг. Пет дана у недељи он је живео потпуно у самоћи, а шести дан је, после одслужене Свете литургије, примао братију и разговарао са њима, који су често видели његово лице обасјано небеском светлошћу. Ту је Свети Григорије учинио многа знамења и чудеса, те га почињу називати богоносцем и пророком, иако је он тада имао тек нешто више од тридесет година. У то време, пошто се упокојила мајка Светог Григорија, он за кратко одлази у Цариград, одакле своје сестре доводи и оставља у једном женском манастиру у Верији. У то време Свети Григорије, поред свих других духовних дарова, постаје учитељ умносрдачне молитве, древне пустињачке делатности, коју је покушавао да приближи људима из света, заступајући становиште да и људи у свету, сходно заповести Светог апостола Павла, треба непрестано да се моле Богу. Свети Григорије није остао дуго ни у веријском скиту. Сада због упада Албанаца, он се поново повлачи на Свету Гору у Велику лавру, где је у испосници Светог Саве проводио живот у највећем подвигу. У том периоду Свети Григорије доживљава потпуно душевно и телесно просветљење, јер је био удостојен да се на њега излије небеска светлост. После тога просветљења, Свети Григорије је одмах видео економа Лавре у архијерејској одежди, што значи да је тада добио и дар прозорљивости (јер ће се то касније и догодити, јер је поменути економ Макарије прво изабран за игумана Лавре, а потом и за Митрополита солунског).

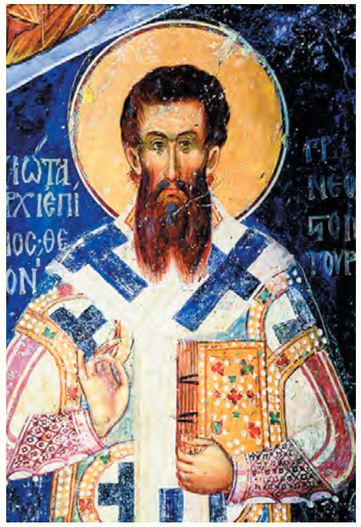

Св. Григорије Палама

Због свога узвишеног живота, Свети Григорије је био удостојен посете Пресвете Богородице, која му се јавља праћена мноштвом анђела. Њима је Пресвета Богородица заповедила да се непрестано брину за потребе Светог Григорија и његове братије. У то време Свети Григорије почиње да се појављује као велики списатељ и богослов. Тада настају његова прва дела из агиологије „Живот Преподобног Петра Атонског”, а затим један богословски спис „Слово о Уласку Пресвете Богородице у Светињу над Светињама”.

Свети Григорије ускоро, по Божијем Промислу, бива изабран за игумана манастира Есфигмена где је тада било око 200 монаха. Долазак овога светога човека за игумана Есфигмена пратила су многа знамења и чудеса. У манастиру се чудесно умножава уље, а неплодне маслине почињу да рађају, итд.

У Лаври Светог Атанасија

Свети Григорије, жељан молитвеног тиховања, није дуго остао на месту игумана, већ се враћа у испосницу Светог Атанасија. У том периоду почињу његове велике борбе са јересима, које су узнемиравале Цркву. Он устаје против лажних учитеља, који су одбацивали православно учење о благодатној нетварној светлости, која обасјава и препорађа унутрашњега човека. По искуству светих исихаста, ту божанску светлост понекад је могуће и видети, као што су је видели апостоли на Тавору или светлост која се могла видети на лицу Мојсијевом, после његовог разговора са Богом на Синају (2.Мојс. 34, 29-36). То је период светитељеве борбе за очување истинитости светога православља, посебно се борећи са калабријским монахом Варлаамом и његовим присталицама, који су у Цркви ширили латинствујућу јерес о тварној благодати, а тиме и немогућност истинског општења, тј. заједничарења човека са Богом. У тој борби Свети Григорије је провео пуне 23 године. Из ове борбе за одбрану православља и исихазма, настају врло значајна богословска дела Светог Григорија. Он најпре пише два списа побијајући латинску јерес о исхођењу Светога Духа и од Сина, а затим пар списа у одбрану светих исихаста и вечне божанске светлости – којом је засијало Христово лице на Тавору. У то време Свети Григорије живи поново у Солуну (око три године). Иако је тада живео у граду, он није заборављао усамљеништво: повлачио се и тиховао и тада. Тада се овај дивни светитељ удостојио још једног божанског јављања. На дан Светог Антонија Великог, док је он тиховао у својој келији, обасја га велика светлост и он виде Светог Антонија, који му рече да је добро молитвено тиховање, али да за време богослужења треба да се буде са другом братијом (што је он касније увек чинио, пошто је у то време било бденије).

Борба за Православље

Завршавајући своју списатељску борбу против јеретика Варлаама, Григорије се поново повлачи на Свету Гору. Међутим, његово сведочење и страдање није престало. Пошто је Варлаам својим зловерјем успео да придобије за себе цариградског патријарха Јована IV, он позива Светог Григорија и његове ученике на одговорност у Цариград. Тако је одржан Сабор у Цариграду 1341. год, на коме Свети Григорије, пун благодати Светога Духа, успева да одбрани православно учење, оповргне Варлаамово зловерје и обрати патријарха од његове заблуде. На Сабору је председавао сам цар Андроник Палеолог, који је сазвао овај Сабор да би се превазишла велика узнемиреност у Цркви. Сабор у Цариграду 1341. год. је завршен потпуном победом православља и осудом Варлаама, Анкидина и њихових учења. Ово није био једини сабор против ове јереси, већ су и 1347, 1351, 1352, 1368. год. држани сабори на којима је, такође, осуђена ова Варлаамова латинствујућа јерес. После Сабора 1341. год. у Цариграду, Варлаам се враћа у Италију, али ће његово учење наставити да шире његови ученици, а посебно монах Анкидин. Године 1347. на Сабору буде осуђен и Анкидин, али на жалост и патријарх Јован, који се поново вратио њиховој заблуди. На место патријарха Јована долази патријарх цариградски Исидор (1347-1349), који заједно са царем Јованом Кантакузином приволи Светог Григорија да се прими архијерејског чина (обојица су били поштовани Светог Григорија и светог православља). Тако на њихову молбу Свети Григорије бива рукоположен за архиепископа солунског.

Због напада Турака Агарјана, Григорије ускоро са осталим монасима-пу-стињацима, напушта Свету Гору и одлази у Солун. Ту му се јавио Свети великомученик Димитрије у једном дивном виђењу и рекао му: „Ја Григо-рија задржавам код себе! Тако је Цару по вољи – а ви можете ићи на другу страну.”, иако је Григорије желео да из Солуна иде у Јерусалим, и посети Свету земљу. Ово виђење Свети Григорије је испричао својој братији који су га и сами молили да остане у Солуну и прими свештенички чин.

У време његовог епископства у Солуну, Светом Григорију је долазио и са њим разговарао и наш цар Душан (1336-1355), пошто су у то време Солун и Света Гора припадале Српском царству. Свети Григорије као архиепископ солунски наставља свој неуморни подвиг, путује на Свету Гору, у Цариград и слично великим апостолима проповеда Реч Божију. Под његовом управом солунска Црква доживљава велики духовни процват. Године 1351. Свети Григорије учествује на Сабору у Цариграду на којем је још једном осуђена Варлаамова јерес. После овога Сабора светитељ почиње да поболева, али га Бог удостојава још једног великог подвига. Наиме, на једном путу за Цариград (где је ишао да мири чланове царске породице), он бива ухваћен од Турака и одведен у Азију где проводи као роб годину дана. За ту годину дана, он је био продаван неколико пута, али је читаво време проповедао Реч Божију, утврђујући православне у вери. После годину дана, њега откупе из ропства неки побожни трговци-Срби (вероватно из околине Дубровника) и он се враћа у Солун својој пастви. У то време он се прослави чинећи многа чуде-са и исцељујући људе од многих болести. Свети Григорије је сам прорекао дан своје смрти, што ће се десити 14. новембра 1359. год. У тренутку када је његова душа напуштала тело, његова келија се испунила божанском светлошћу за коју се он борио и коју је православно исповедао. Његове чудотворне мошти почивају у Солуну у Цркви Светог Григорија Паламе.

Ускоро после смрти светитеља, патријарх Филотеј цариградски (1376) саставља службу Светом Григорију у којој га назива „трубом православља”, „обиталиштем Светога Духа”, „непоколебивим стубом”, „реком премудрости”, „светилником света”, „пресветлим оцем”, „пастиром добрим”, „украсом монахујућих” и „великим наставником и учитељем”.

ПРЕПОДОБНИ НИКОДИМ АГИОРИТ И СВЕТИ МАКАРИЈЕ КОРИНТСКИ

О светом причешћу

Све супротно оном претходно реченом подразумева ретко причешћивање хришћана, јер онај ко одлаже Причешће нема никакву припрему, није пажљив и нема брижљиво чување од злих помисли. Узрок одлагања Причешћа је тај што онда такав човек упада у лењост, и хлади се топлина страхопоштовања и божанске љубави. Одлагање му омогућава да безбрижно и непажљиво проводи живот, немајући страха у својој души, уздржаности у осећањима и предострожности у својим покретима, а такође му дозвољава и потпуну самовољу у узимању хране, изговарању појединих речи, гледању неприкладних призора и слушању неприкладних ствари, тако да он постаје сличан коњу, који немајући узде упада у провалију греха. И то се заиста дешава свима онима који одлажу причешћивање, што спознајемо у свакодневном искуству и пракси.

Чуде ме они хришћани који су колико је то могуће достојни, али који, такође, не журе да се причесте. Како они могу да добију освећење и радост од Божанских Тајни? Како они могу да угасе огањ својих страсти, ако се не причешћују Пречистим Тајнама, које изгоне сваку слабост, умирују и умртвљују телесне и друге страсти?

Како они могу да очисте свој ум, просвете свој разум, оснаже душу, ако се не причешћују Телом и Крвљу нашега Господа, Који и јесте истинско очишћење, истинска лепота, истинско просвећење и благородност душе, како нам је рекао божанствени Златоуст?

Или како могу да побегну од тог мисленог фараона и из Египта горког и пропратног греха, када нису запечаћени Часном Крвљу Христовом, како је говорио Григорије Богослов? Или

Свети Макарије Коринтски

како они могу у свом срцу да распламсају божанску љубав, духовну радост, божански мир и остале плодове и дарове Светог Духа, не причешћујући се Телом и Крвљу љубљеног Сина Очевог и Јединосушног Светом Духу, Који и јесте наша непрекидна радост и мир, према речима Апостола (Еф. 2, 14) и извор свих добара?

Узрок и повод за свако славље

Ја не знам и чудим се како хришћани данашњих времена могу да празнују недељу, или друге празнике у току године, и да се духовно радују истинском радошћу ако се непрестано не причешћују Божанским Причешћем, које и јесте узрок и повод за свако славље и свечаност.

Дакле, безусловно, ти који се не причешћују непрекидно се лишавају (о туге!) свих тих небеских и божанских блага, а при свему томе су још и преступници заповести нашега Господа, како смо већ рекли, и апостолских правила, и саборних канона, и поука светих отаца. И они потпадају под казну одлучења, коју налажу божанствени апостоли и Антиохијски сабор, како смо раније детаљно образложили.

Такви људи својим одлагањем причешћивања дају простора ђаволу да их увлачи у различите грехе и многа друга искушења, како каже божанствени Кирил Александријски: "Удаљавајући себе од Цркве и Причешћа, они постају Божији непријатељи и пријатељи злих духова".

И божанствени Златоуст каже: "Много се удаљивши од Причешћа, бише уловљени од мисаоног вука". Господе, зато често приступам Тајни и причешћујем се, јер се бојим да удаљавајући се на дуго време од Светог Причешћа, нећу бити покривен благодаћу, и бићу уловљен од мисаоног вука, који ће ме умртвити.

Преподобни Паладије прича како је ава Макарије Египатски, исцеливши жену која је под утицајем ђавола људима изгледала као коњ, дао следећи савет: "Жено, никада не одступај од Причешћа Светим Христовим Тајнама, већ се често причешћуј, јер је ђаволски утицај деловао на тебе пошто се ниси причестила пет недеља, и зато је ђаво нашао простора и мучио те".

На сличан начин је и божанствени Златоуст тога дана када је био рукоположен, исцелио једног поседнутог и поучавао га да често иде у Цркву и приступа Божанским Тајнама са постом и молитвама, да га зли дух не би кушао убудуће. Тако о томе пише у Житију Светог Симеона Метафраста: "Неки безумни муж, будући поседнут нечистим духом, утрчао је у Цркву, избацујући пену из уста са исплаженим језиком, тако да су сви видели тај одвратан призор. И тада су сви почели да моле ту свету душу – божанственог Златоуста, да се он помоли за исцелење страдалника. Он је том човеку рекао да се приближи, погледао га с љубављу, и прекрстивши га својом руком призвао Име Свете Тројице, наредивши злом духу да изађе. И тог тренутка док је то говорио, реч је постала дело, и човек се истог момента ослободио страшне болести коју су проузроковали зли духови. После тога га је светитељ подигао и посаветовао да буде ревносан у посећивању цркве и причешћивању Божанским

Свети Никодим Агиорит

Тајнама, да пости и да се моли. „Јер ако тако будеш поступао, - рекао је он, - непријатељ те више никада неће мучити, и нећеш бити уловљен у његове мреже".

Чујете ли, љубљени моји?

Чујете ли, браћо моја, какве невоље трпе они који се не причешћују често, већ се удаљују од Тајни? Чујете ли да постају и поседнути, и да се претварају у неразумне животиње, као што се у древно време цар Навуходоносор преобразио у бика? И они то праведно преживљавају, јер могу од људи да постану богови по благодати захваљујући непрестаном Божанском Причешћу, али то не желе, већ удаљујући се од Божанског Причешћа, губе и људски лик који поседују и постају неразумне животиње, предајући се у власт сатани како каже Псалмопевац: "Погинуће они који удаљују себе од Тебе" (Пс. 72, 27). То јест, Господе, ето како потпуно гину они који се удаљују од Твоје благодати.

А да не говорим о онима који не журе да се причесте и које изненадна смрт затиче неспремнима, јер остају без Божанског Причешћа. Шта ће бити с њима несрећнима? Да ли ће они моћи слободно да прођу ваздушна митарства злих духова? Какав страх и ужас тада пролази њихова душа која је тога могла да се ослободи захваљујући честом причешћивању, како је рекао божанствени Златоуст. Боже, буди милостив њима!

Дакле, браћо моја, пошто нам ретко причешћивање доноси тако велике и неизрециве невоље, а често Причешће нам дарује толико висока, велика, небеска и натприродна добра и у овом и у будућем животу, зашто онда толико одуговлачимо са причешћивањем? Зашто се уз потребну припрему не спремамо за Причешће Божанским Тајнама, ако не сваки дан, а онда барем сваке суботе, или недеље, или сваког празника? Требало би да са великом радошћу често прибегавамо Светој Трпези и сједињујемо се са Најслађим Исусом Христом, Који и јесте сав наш живот, дисање, биће и сва нада и спасење наше, да бисмо заувек били сједињени и нераздвојни с Њим и у овом и у

Чуде ме они хришћани који су колико је то могуће достојни, али који, такође, не журе да се причесте. Како они могу да добију освећење и радост од Божанских Тајни? Како они могу да угасе огањ својих страсти, ако се не причешћују Пречистим Тајнама, које изгоне сваку слабост, умирују и умртвљују телесне и друге страсти?

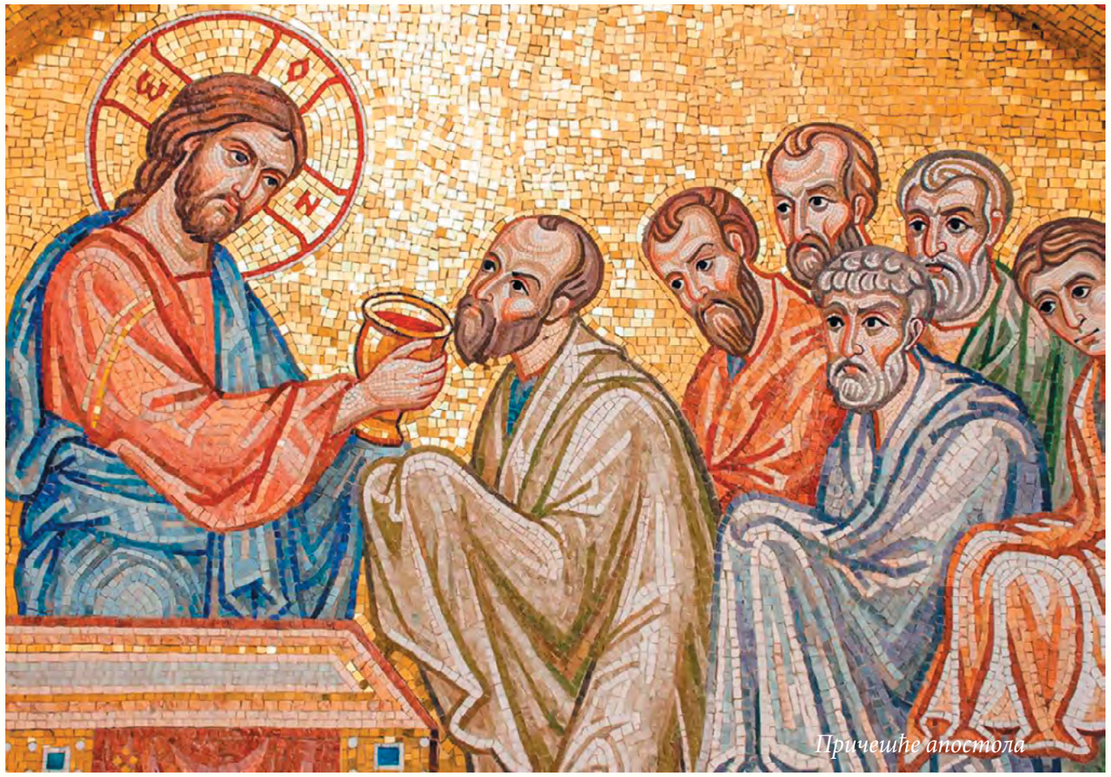

Причешће апостола

будућем животу. Ми се, међутим, саглашавамо и радујемо томе да одлажемо причешћивање и да удаљујемо себе од Њега.

Ако нас неко и на један дан лиши свакодневне трпезе, која се састоји од телесне хране, ми смо тужни и узнемирени, и то нам се чини већим злом, него што се на дан, и на два, и чак и читаве месеце лишавамо духовне и небеске Трпезе Божанских Тајни. О великог безумља, које чине данашњи хришћани не видећи разлике између телесног и духовног! Јер прво прихватају са свом љубављу, а друго уопште не желе.

Пробудите се из тешког сна лењости

Многи богољубиви хришћани троше много новца, улажу велике напоре, подносе многе опасности и на мору и на копну како би се у Јерусалиму поклонили живоносном Гробу Господњем и другим светим местима. И затим се радују када их називају поклоницима тих светиња. Многи пошто чују да се у неком далеком месту налазе свете мошти неког светитеља, одлазе с великом припремом како би му се поклонили и добили благодат и освећење.

Али да се причесте Пречистим Тајнама и да се удостоје да добију не живоносни Гроб, ни света места, ни мошти светих, већ Цара свих и Светог светих, они или имају малу жељу, или их то уопште не занима. Да би отишли на света места, они троше и новац, и прелазе дуг пут пешке, и подносе многе опасности, док за Причешће није потребан ни новац, ни дуга пешачења, ни подношење опасности. Довољно је само отићи скрушен на исповест, испунити епитимију и припрему, и одмах постати Христов сателесник и сакрвник. И без обзира на сву једноставност, сви се опет немарно односе према томе и даље одступају од Причешћа.

Ах, браћо моја, када би ми само једном мисленим очима наше душе видели каквих се високих и великих блага лишавамо, не само да би се непрестано причешћивали, већ би уложили све своје снаге да се припремамо и причешћујемо и сваки дан ако за то постоји могућност.

Дакле, **ако смо до сад били немарни у односу на Свето Причешће, од сада и на даље, молим вас из дубине свог братског срца, да се пробудите из тешког сна лењости, и да се припремите и потрудите.** И ако неко од оних који имају духовну власт покуша да нас спречи у овом богоугодном делу, да одмах не охладнимо топлоту своје решености и да не очајавамо, не, већ да паднемо на колена, и целивамо као блудница његове ноге, и упорно куцамо на врата молећи за дозволу. И наравно, не верујем да би неко био толико тврда срца да нас спречи видећи нашу пламену спремност да приступимо Светом Причешћу. И више од тога, без обзира колико он био суров, и немао страха да наруши тај погубни обичај установљен у таквој одлуци, његово срце би попустило и дао би нам дозволу да учинимо оно што желимо.

Да би отишли на света места, они троше и новац, и прелазе дуг пут пешке, и подносе многе опасности, док за Причешће није потребан ни новац, ни дуга пешачења, ни подношење опасности. Довољно је само отићи скрушен на исповест, испунити епитимију и припрему, и одмах постати Христов сателесник и сакрвник. И без обзира на сву једноставност, сви се опет немарно односе према томе и даље одступају од Причешћа.

ХЉЕБ И ВИНО - ТИЈЕЛО И КРВ ХРИСТОВА

Ти си, Владико Сведржитељу,
све створио ради имена Твога,
и дао си храну и пиће људима на уживање,
да би теби благодарили,
нама пак даровао си духовну храну
и пиће и живот вјечни кроз Сина Свога.
(Дидахи)

Вјероватно се свако некада запитао зашто се баш хљеб и вино узимају за Свето причешће? Ово питање није било само посљедица знатижеље. Оно се у историји више пута наметало. Усљед разних околности постављало се питање може ли се шта друго принијети као дар Богу у Литургији, могу ли друге материје попут воде, млијека, грожђа бити искориштене за Свето причешће? Свети канони по овоме питању су јасни - *Није дозвољено доносити к жртвенику ишта друго* (сем хљеба и вина) *у вријеме божанског приноса* (канон 3, Апостолска правила). Ширењем хришћанства међу народима (попут Кинеза) гдје пшенични хљеб није толико заступљен наметнуло се питање употребе нечега другог за причешће. За разлику од других, одговор Православне цркве био је не. Познато нам је да су римокатолици послије Тридентског сабора почели да народ причешћују само под једним видом, односно да их причешћују само Тијелом (Хљебом). Став Православне цркве је опет био не. Затим у новије вријеме разна удружења за борбу против алкохола су иницирала да се не употребљава вино за причешће. Ово су прихватиле неке групе протестаната, па су за причешће почели употребљавати и сок поред вина. Став Православне цркве је био не.

Зашто Православна црква толико инсистира на употреби хљеба и вина, зар не би нека друга материја могла постати Тијело и Крв Христова, зар се ту не ради о сили Духа Светога који материју претвара у Тијело и Крв Христову? Што је онда битна употреба баш ове двије материје од толиких које употребљавамо за нашу исхрану?

У Литургији се искључиво употребљавају хљеб и вино зато што ништа друго не би

У Литургији се искључиво употребљавају хљеб и вино зато што ништа друго не би могло тако објаснити смисао причешћа, шта добијамо у причешћу, као ово двоје. У свакој светој тајни имамо употребу неке материје. Врло често та материја објашњава суштину саме свете тајне.

могло тако објаснити смисао причешћа, шта добијамо у причешћу, као ово двоје. У свакој светој тајни имамо употребу неке материје. Врло често та материја објашњава суштину саме свете тајне. Тако рецимо употреба воде у крштењу, односно погружење у воду, објашњава смисао крштења - као што вода споља човјека чисти од свих нечистоћа, тако у крштењу Дух Свети чисти човјека изнутра од свих гријеховних нечистоћа. У јелеосвећењу користи се уље. Уље се у стара времена користило као медикамент, са њим су се помазивале ране. Дакле, употреба уља објашњава смисао ове свете тајне - у њој Дух Свети помазује наше духовне ране које су препрека да остварујемо наш живот у Христу.

Тако и Литургију – Причешће можемо објаснити помоћу употребе хљеба и вина.

Хљеб је храна без које нема живота, егзистенције. Имати хљеба у изобиљу значи моћи се одржавати у животу. Зато је он насушна потреба, како га називамо у „Оче нашу". Одувјек у свим народима је постојала изрека „да само хљеба буде". Овако нешто није речено ни за једну другу храну, само за хљеб, јер је он насушна потреба. Управо из тих разлога баш хљеб се употребљава у причешћу јер симболички објашњава да без причешћа нема живота. Причешће је сада та храна насушна без које нема вјечног живота, храна за коју молимо у „Оче нашу". По ријечима Христовим, ко једе земаљски хљеб умире, али ко једе Хљеб Небески (који је сам Христос који нам се даје кроз причешће) има живот вјечни.

Вино стоји на супротној разини од хљеба у људској исхрани. Док без хљеба нема живота, без вина га има итекако. Оно никада није било насушна потреба, него привилегија. То је увијек било пиће царева, богатих, људи посебног друштвеног сталежа. Имати хљеба значи живјети (одржавати егзистенцију). Имати вина значи имати квалитетан живот, имати радост и достојанство. Управо употреба вина нам показује тај други карактер причешћа. Кроз причешће се не дарује било какав вјечни живот, него један квалитетан, „царски живот" који је мир и радост у Духу Светоме и који почиње сада, овдје на земљи.

Наставак слиједи у наредном броју - Хљеб и Вино - Твоје од твојих Теби приносећи због свега и за све

***Остоја Дикић**, вјероучитељ*

ИСПОВИЈЕСТ – НЕОПХОДНОСТ ДУХОВНОГ ЖИВОТА

Највећи између свих које је жена икада родила, посљедњи старозавјетни и први новозавјетни пророк, Свети Јован Крститељ, Претеча Христов, своју проповијед људима и припремање народа за примање Христа, обећаног Спаситеља, почиње ријечима: *Покајте се, јер се приближило Царство Небеско* (Мт 3, 2). Послије Свог Крштења од Јована и послије четдесетодневног поста и кушања, Христос Своју проповијед почиње истим ријечима: *Покајте се, јер се приближило Царство Небеско* (Мт 4, 17). Он шаље апостоле да проповиједају људима исто то. Свети апостол Павле каже да је час дошао и вријеме се приближило: Зато оставите мрачна дјела таме (Еф 5, 11). Дакле, основна ствар коју нам благовијести Нови завјет је да ревнујемо на покајању много више него људи који су живјели прије Христа. Господ нас је кроз Крштење очистио од гријехова и цио наш живот треба да буде труд на очувању те бјелине коју смо стекли на Крштењу. Гријеси ће је прљати, а ми треба да је стално и изнова чистимо и украшавамо добрим дјелима како бисмо у свадбеном руху ушли за трпезу Господара својега (Мт 22, 11). А то можемо једино кроз покајање и исповијест.

Свети оци нас уче да нема гријеха неопростивог осим гријеха неокајаног. Сви смо грешни и не постоје мали и велики гријехови. Сваки гријех је рак рана душе ако се из ње не истргне покајањем и исповијешћу. Наш мали гријех сутра ће постати велики. Колико ћемо гријехова дјелима починити у животу зависи увелико, не од наше доброте, него од искушења у којима се будемо нашли. Сви смо подложни свим гријесима у већој, или мањој мјери. То што до сад нисмо починили неки тежак гријех значи само да нисмо упали у јако искушење тога гријеха. Управо зато не треба никога осуђивати. Када би велики духовници и старци хтјели себе да сачувају од осуђивања оних који им се исповиједају и да утјеше и охрабре покајнике говорили би им: „Ти згријеши данас, а ја ћу сутра". И шта онда? Да ли то значи да је борба против гријеха безнадежна? Не, него се наш труд своди на то да наша издржљивост и непопустљивост искушењу, односно граница на којој попуштамо искушењу, буде што даља и већа. Неискусне у духовној борби свако, ма и најмање, искушење лако ће завести и навести на гријех. А то су управо они који се не боре против такозваних ситних гријехова, гријехова у ријечима, мислима, осјећањима и чулима.

Кад би наши гријеси цијелога живота остали само на нивоу помисли, али помисли са којима се ми саглашавамо и њима се наслађујемо, и кад никада не бисмо починили ниједан гријех дјелом, ни тада пред Богом не бисмо били оправдани. Велики подвижици и подвижнице, као наша Света Петка, цијели живот су у пустињи оплакивали своју грешност, иако су веома млади и доста чисти отишли на подвиг. Они су тако себе у старту оградили од гријеха у дјелима, а ипак су схватали и видјели трагику грешне мисли и горко се кајали. То нам говори о опасности оних свакодневних гријехова на које ми, хришћани 21. вијека, тако мало обраћамо пажњу и тако их често занемарујемо, налазећи самооправдања и изговоре, иако поштујемо и уздижемо оне који су цијели живот посветили борби против њих. И Христос нам директно у Јеванђељу говори да ће и онај који се гњеви на брата свога ни за што бити крив суду као и убица, да ће онај који погледа на жену са жељом за њом бити крив као и онај који је начинио прељубу и слично (Мт 5, 21 – 48).

Неко ће се запитати: „Па добро, шта ја ту могу да учиним? Ти гријеси постоје, јављају се и јављаће се док сам жив. Нисам једини. Шта буде са свима, биће и са мном. Ја се молим да ми их Бог оспрости и жалим због њих". То није довољно. Када се у Јеванђељу говори да ће Бог раздвојити људе на праведнике и неправеднике (Мт 25, 32), многи можда мисле да су праведници безгрешни, или мало грешни људи, а да се под грешницима подразумијевају убице, блудници, крадљивци и слично. Не. Међу онима које Христос назива праведницима ће, на примјер, бити благоразумни разбојник са крста и гонитељ хришћана Савле, а међу грешницима

вјероватно мноштво оних који никакав „тежак“ гријех нису починили. Па о чему се ту онда ради? И праведници и грешници су у ствари грешници, јер сви смо грешни. Христос праведницима назива, по Својој огромној љубави и праштању, покајане грешнике, а грешницима назива непокајане и неокајане грешнике.

Црква нам је дала јасан лијек за гријехове које починимо послије Крштења. То су Свете тајне покајања и причешћа. А Света тајна покајања није Разрјешна молитва која јесте битна и треба јој по могућности приступати што чешће, нарочито прије Причешћа. Међутим, потребно је да се сваки човјек понекад и исповиједи, то јест да се редовно исповиједа у одређеним временским размацима које му духовник, односно свештеник благослови, а обавезно ако је починио неке теже гријехе који могу довести до тога да му Причешће буде на осуду. Без исповиједања је немогућ напредак у духовном животу. Исповијест је света тајна као и друге и у њој дјелује сила Божија као и на Крштењу и Причешћу. Без те силе се не можемо изборити против гријехова. Благодат Божија на исповијести сажиже гријехе које исповиједимо и даје нам силу да се против њих боримо. Свештеник је само вршилац те свете тајне и онај преко кога нам Бог објављује Своју свету вољу.

Од деведесетих година прошлог вијека, након пада комунизма, мноштво народа се вратило Цркви и вјери у смислу да су почели да се вјенчавају у црквама, славе славу, одлази редовније у храмове, причешћују се. Међутим, не видимо велики духовни напредак, не само међу нецрквеним хришћанима, то јест онима који су то само по имену, него ни међу нама самима. Има доста фарисејског односа према вјери, или хладноће и рутине. Не видимо суштински преображај. Јер да га има, и цијели народ би се преобразио. *Не може се град сакрити кад на гори стоји* (Мт 5, 14). Ми бисмо били со свијету (Мт 5, 13). Ми бисмо привукли и друге, сијали бисмо врлинама као рани хришћани. То би била наша најгласнија проповијед.

Зашто, дакле, нема духовног напретка? Јер се веома мали број људи исповиједа, а да и не говоримо о томе да већина људи и не зна шта значи ријеч духовник и колико је важно имати духовног руководиоца. То смо оставили само монасима, а себи смо изабрали „слободу“, слободу за овосвјетски живот са свим што он нуди, слободу да свој гријех никада не треба да изговоримо ни пред ким. Сами смо себи и тужиоци и адвокати и судије. Сигуран пут, или ка гордости и умишљеној праведности, или ка очајању и одступништву. Тако постајемо млаки, ни врући, ни хладни (Откр 3, 16). А питање је и како Причешће примамо? Људи се годинама причешћују а да ни тешке гријехе нису исповиједили као што су блуд (полни односи прије брака), чак и прељуба, абортус, или више њих, одлазак код гатара и врачара и слично. Разрјешна молитва је за оне који се повремено и исповиједају, а не за оне који то никада нису учинили, а поготово ако имају ове и овакве гријехове.

Кад смо већ споменули ријеч духовник да објаснимо и шта она значи. Духовник је свештеник, или свештеномонах, кога сами одаберемо на основу озбиљности његовог духовног живота, да се код њега исповиједамо и да нас он руководи у питањима нашег живота у вјери. То је као породични љекар у медицини. Духовник нас дужи период руководи и познаје, зна на шта смо слаби, а у чему показујемо одређени напредак и на основу тога нам даје савјете. Наравно, као што у хитним случајевима можемо да се јавимо било којем љекару, тако се у одређеним ситуацијама, кад не можемо доћи до свог духовника, можемо исповиједити и било којем свештенику. Сваки од њих има благодат да разрјешава гријехове у име Божије. Међутим, те исте гријехове треба послије исповиједити и духовнику и не треба их од њега крити. Некад нам је лакше, кад имамо више тежих гријехова да их исповиједимо различитим свештеницима. Међутим, то је обмана нечистог духа и самообмана.

Живимо у времену опште раслабљености и мноштва искушења сваке врсте. Тешко је данас пронаћи старца каквих је било у прошлости, иако их и данас има, али најчешће не близу и не много. Ипак, доброг духовника није тако тешко наћи ако то човјек заиста жели. То је можда неки свештеник, или свештеномонах кога већ познајемо, који се по свом спољашњем животу, бар колико је његов живот нама познат, ни по чему не истиче, али који може бити добар духовник. На крају, доста зависи и од наше вјере. Најгоре се никако и ни пред ким не исповиједати само зато што смо склони да сваком свештенику нађемо ману и изговор да он ето не може да нас исповиједа, да није достојан нашег „величанства“. При избору духовника, ако већ човјек има прилику да бира, пожељно је наћи некога који се и сам исповиједа више пута годишње и има свога духовника, иако нас не спасава духовник, него Христос Који дјелује кроз његову личност. Често ће нам наш духовни отац дати савјет коме ће се можда и сам зачудити, јер тада, током вршења те свете тајне, кроз њега дјелује благодат Божија. Зато се не може назвати лицемјерним ако нам благослови нешто чега се можда и сам не придржава. Често и духовници кроз исповиједање и сами духовно напредују и усавршавају се.

Исповијест је велико дјело. Гријех је узрок свих наших недаћа, а може бити, не дај Боже, узрок и вјечне пропасти. Њега се ослобађамо кроз исповијест. Зато не треба да се чудимо што нас нечастиви од тог дјела тако упорно и на толико начина одвраћа. Не треба ништа да нас саблазни и одврати од исповијести, на ма каква искушења да наиђемо.

Давор Арнаут,
вјероучитељ

Црква нам је дала јасан лијек за гријехове које починимо послије Крштења. То су Свете тајне покајања и причешћа. А Света тајна покајања није Разрјешна молитва која јесте битна и треба јој по могућности приступати што чешће, нарочито прије Причешћа. Међутим, потребно је да се сваки човјек понекад и исповиједи, то јест да се редовно исповиједа у одређеним временским размацима које му духовник, односно свештеник благослови, а обавезно ако је починио неке теже гријехе који могу довести до тога да му Причешће буде на осуду.

Христово проповједање о спасењу по апостолу Марку

Свети апостол и јеванђелист Марко није био директан Христов сљедбеник попут свог духовног оца апостола Петра. Он је на основу Петрове киригме (проповиједи), која је по многима и основни извор овог списа, написао Јеванђеље. Вијеђе дјеловања Христовог у овом Јевађељу значајно је, прије свега, јер је оно најстарији познати хришћански спис.

Свети апостол Марко

Занимљиво је што Марко не почиње своју причу рођењем Исуса Христа. За њега је почетни догађај Његово крштење, којем претходи Јованово наговјештење Месије: *„Долази за мном јачи од мене пред ким ја нисам достојан сагнути се и одријешити ремена на обући његовој. Ја вас крстих водом, а он ће вас крстити Духом Светим“* (Мк 1, 7-8.). Овим ријечима Марко покушава да наговијести проповијед Христову и почетак Његовог дјеловања. Потом долазе крштење Христово и кушање у пустињи, те тамновање Јована Крститеља. Тек након тих догађаја почиње Христова проповијед у Галилеји ријечима: *„Испунило се вријеме и приближило се Царство Божије; покајте се и вјерујте у јеванђеље“* (Мк 1, 15). То је сажетак Христовог наговјештаја, који се наслања на Јованову проповијед. Апостол наговјештава и сам значај Христове проповиједи, јер у њој први пут у писаном извору открива ријеч „јеванђеље“. *„Он јој даје нови садржај: „еванђеље Божје о близини Царства Божјега“*. Поред тога, Марко у њему сажима смисао првих проповиједи Исуса Христа, али и срж цјелокупног проповиједања Његовог.

Потом Христос, према Марковом казивању, окупља групу ученика, чини чуда, истјерује демоне и шири своју проповијед на цијелу Галилеју. У почетку Исусовог дјелања, Марко наглашава бројне егзорцизме. То се најбоље огледа у 39. стиху: *„И проповијеташе у синагогама њиховим по свој Галилеји, и демоне изгоњаше“*. Одмах можемо запазити да се Он посвећује борби против царства демона, јер на самом почетку проповиједи наглашава скору успоставу Царства Божијег. *„А да му је то било најважније на срцу, види се и из тога што ученике које је у међувремену стекао шаље с истом намјером.“* Такође, Марко нема намјеру да каже да се та група сама окупила око Христа, него је Он пажљиво бира и даје им власт над сатаном. Дакле, апостол овако пише: *„И постави Дванаесторицу, да буду са њим, и да их шаље да проповиједају, и да имају власт исцјељивати болести и изгонити демоне“* (Мк 3, 14-15). Оваквим избором и редослиједом ријечи јеванђелист описује и Христово посланство, а то заначи само једно - да су ученици саучесници Његовог проповиједања и причасници чудотворне власти над ђаволом. Не узима Марко случајно истјеривања демона за почетак Христовог дјеловања. Он тиме и са спољне стране наглашава, даје знак, да се Царство Божије приближава и надвладава силе зла.

Међутим, карактеристична црта за почетак Христове проповиједи је, по Марком Јеванђељу, што она није везана за уски географски простор. Када Исус одлази из Капернаума, Он говори: *„Хајдемо у оближња села и градове да и ондје проповиједамо, јер сам за то дошао“* (Мк 1, 38). Овим Спаситељ наговјештава да је његова ријеч упућена широм кругу људи. *„За разлику од фарисеја, или свијета издвојених есена кумранске заједнице, Христос није тежио за одвајањем од свијета, него је желио да буде отворен према цјелокупној васељени.“* Он се не обраћа искључиво одређеном дијелу народа, него цјелокупном народу, па чак и цијелом свијету, и јудејском и паганском, ослобађајући га од сила зла и шаљући му ученике који ће наставити Његово дјело. У овоме се назире и основни доказ да је Марково Јеванђеље упућено широј заједници хришћана, која има и бројне чланове из незнабоштва.

Такође су занимљива и мјеста на којима Христос проповиједа. *„Исус учи у синагоги (1, 21; 6,2), у Храму (14, 49), али и под ведрим небом на Генисаретском језеру (2, 13; 4,1), около по селима (6, 6). Он поучава силан свијет, јер су били као овце без пастира (6, 34), учи велико мноштво које се слегло к њему из Јудеје и с ону страну Јордана (10, 1).“* Он учи народ начину задобијања Царства Божијег, које је све ближе. Слушаоцима говори: *„Пустите дјецу нека долазе мени, и не браните им; јер је таквих Царство Божије. Заиста вам кажем: Који не прими Царства Божијег као дијете, неће ући у њега“* (Мк, 10, 14-15). Овдје Христос жели да истакне да ће спасење имати само они који имају особине мале дјеце. Дјеца су позната као добродушна бића, без трунке злобе, чиста срца, зато их Христос и узима за примјер, те поручује одраслима да треба да се покају, да очисте своје срце од бројних пакости, јер само чистом душом

могу задобити Царство Божије које долази. Он грли дјецу и благосиља их због тога и тиме шаље још једну прекрасну поруку о спасењу. *„Заједница треба постати породица дјеце Божје; у њој ће наћи уточишта сви они који су због Христа и Јеванђеља оставили кућу, имање и родбину, иако, додуше, с прогонствима, и смију се тако надати вјечном животу с Богом (10, 29).*

Апостол Марко наглашава и да се спасење које нуди Господ неће десити неком револуцијом и неће имати овоземаљски карактер, како су вјеровали Јудеји, него да оно има свој посебан пут, пут страдања, унижења и крсне смрти. И позив служења, који упућује ученицима, усмјерен је директно против конкретне ситуације у свијету. Наиме, властодршци тлаче подређене. Христос не даје својим ученицима такву власт, него за њих важи други закон: *„Који хоће да буде међу вама*

Потом Христос, према Марковом казивању, окупља групу ученика, чини чуда, истјерује демоне и шири своју проповијед на цијелу Галилеју. У почетку Исусовог дјелања, Марко наглашава бројне егзорцизме. То се најбоље огледа у 39. стиху: „И проповијеташе у синагогама њиховим по свој Галилеји, и демоне изгоњаше“.

велики, нека вам служи; И који хоће међу вама да буде први, нека буде свима слуга. Јер Син Човјечији није дошао да му служе него да служи, и да даде живот свој у откуп за многе“ (Мк 10, 43-44).

Из свега овога можемо закључити да Марко приказује Христа као учитеља који је дошао да спасе свијет и научи га како да задобије Царство Божије. Он је успио да научи народ многому, а највише спасењу. Иако Његови слушаоци нису у почетку најбоље схватали његову поруку о спасењу, она ће им постати јасна тек након Христовог васкрсења, када је успио да порази смрт као представника силе зла.

***Немања Ерак**, ђакон*

ПРАВОСЛАВНА ДУХОВНОСТ

ДУБИНА ЗЛОЧИНА И ВИСИНА ПРАШТАЊА -ПРИЧА О МИЛАНУ СМОЉАНОВИЋУ

протојереј-ставрофор др Милош Весин

Оно што иде изнад свих, назовимо их, умовања, оно што је јаче од свих теорија, од тога шта је неко о некоме рекао – јесу живи примери. Живи примери који, заправо, нешто доказују, или нешто поричу.

Мој почетак пастирско-свештеничке службе у Америци, међу нашим Србима који су махом староседеоци на просторима јужног Чикага, временски се поистоветио са почетком, заиста, небивалих страдања на просторима бивше Југославије. Ја сам у Америку отишао јуна месеца 1990. године и већ на самом почетку ратних збивања, прво у Крајини, па онда у Босни, почео сам да добијам велики број телефонских позива и писама од многих појединаца и српских организација широм Америке, да би требало што пре да се јавим Милану Смољановићу, и да би његова прича и његов случај, заправо, за америчке новинаре представљали прави магнет те да би изнели праву истину о томе ко су и какви су Срби.

Тада сам, све чешће, почео да се питам: Ко је тај Милан Смољановић, за кога нисам чуо, нити сам га икад видео, а овде сам већ скоро две године? Распитао сам се за њега и сазнао да се он тек за неки месец враћа од своје кћерке код које је био скоро годину и по дана у Калифорнији.

Када се, коначно, вратио договорили смо се да га посетим, на шта је он врло радо пристао. Ја сам га одмах отворено питао: „Чика Милане, кажите ми, зашто сте ви и по чему сте ви толико познати међу многим Србима овде у Америци? И зашто ме сви питају, и просто наговарају, да доведем једну групу америчких новинара не би ли са вама урадили један интервју и кроз то показали праву истину о томе ко смо и какви смо ми Срби?”

А чика Милан, славонска старина, никад ми се није обраћао речима оче него ми је свако обраћање, као и то прво, започињао речима: „Е мој свештениче. Ја ћу вам сада испричати, а ви процените да ли постоји новинарско перо које би могло то да забележи и камера која би то тачно могла да ухвати”.

„У августу месецу, мој свештениче”, настави чика Милан, „у нашем селу у Славонији, био је договор да све мушке главе оду у једну, не тако далеку, шуму и да спреме дрва за надолазећу зиму. Овај договор или наговор је потекао од наших мештана и суседа из оближњег села, а ми нисмо осетили да је у питању замка. Оставили смо само старце, жене и децу, а сви мушкарци, који су били иоле здрави и способни да дрво секу и носе, отишли су у шуму.

Када смо се вратили назад, наше цело село је било поклано. Мени су тог дана, августа месеца '42. године, усташки зликовци убили оца, мајку, сестру, жену и троје деце. Било је још оних који су дисали па су могли да кажу ко је то учинио.

Наравно, ми смо се онда организовали, свако је узео шта је имао уз себе и кренули смо у то село. Свако је кренуо у ону кућу, како су нам испричали преживели, из које је дошао зликовац који је починио зло у нашој кући. Тако и ја, тачно сам знао у чију кућу треба да одем.

Ушавши у кућу мог душмана, видео сам у кухињи како испод стола дрхти његова жена која је загрлила две девојчице. Она ми је рекла: ‚Милане, знам зашто си дошао. Само те једно молим, прво уби мене, па онда децу. Немој да гледам како ми децу убијаш‘.” И чика Милан ме онда погледа, оним његовим очима које су већ одавно све сузе исплакале и рече: „Е мој свештениче, тада је у мени загрмео глас оне најјаче заклетве коју сам памтио. Заклетве којом ме је заклела моја покојна мајка, када ми је рекла, а био сам још мали: „Милане, од свега онога што сам ти рекла, много тога можеш и да заборавиш, али једно немој никада заборавити, кунем те Богом и нашим Светим Ђорђем, немој никада никоме ни за шта да се светиш, јер, освета је Божија”.

Знате, мој свештениче”, настави чика Милан, „мени су касније рекли да то тако пише у Светом Писму. Искрен да будем, никада то нисам прочитао. Читао сам мало Свето Писмо, али то место нисам прочитао. Али ја верујем, пре свега мојој мајци, и онима који су читали и да је то баш тако записано у Светом Писму. И у том моменту, када сам стајао изнад жене и деце мога зликовца, у мени је не само загрмео него и задрхтао и мене је потпуно протресао глас моје мајке. Тог тренутка, као да више нисам био ја, као да је глас моје мајке говорио из мене када сам рекао жени мог зликовца: ‚Знаш шта, ја нисам дошао овде да се светим. Нећу да убијам ни тебе, а још мање твоју децу. Ако наиђем на твог мужа не гарантујем шта ће бити, али теби никада нећу да се светим. И не само то, ја ти гарантујем данас и кунем ти се мојом крсном славом, да док сам ја овде ни теби ни твојој деци неће смети било шта ружно да се деси.” Чика Милан је ту остао до почетка '44. године и заиста је испунио своје обећање. Колико год је могао трудио се да заштити, и у оним ситуацијама, а таквих је било мало, када је живот жене и деце његовог злочинца, оног који је све његове побио, био у ризичној ситуацији и доведен у питање. Он их је заштитио.

о. Милош Весин

Завршио се рат и чика Милан је преко Енглеске, у којој је провео неколико година, доспео у Америку. Године '55. се упознао са једном Српкињом која је рођена у Америци. Са њом је склопио брак и Бог му је, опет, подарио троје деце, као у причи о праведном Јову у Старом Завету.

Ја сам чика Милана сахранио као старину са 94 године. Редовно сам одлазио код њега о празнику његове крсне славе. Одлазио сам да га причешћујем уочи Божића, Васкрса и још неколико пута годишње, јер се тешко кретао и није могао да долази у цркву, али је вазда задржао бистрину ума и снагу сећања.

Тог дана када смо сахранили чика Милана Смољановића, пришла ми је његова најстарија кћерка и рекла: „Оче, ја знам да ви знате део Приче коју вам је испричао мој отац, а сада ћу вам испричати други део који не знате, за који ме је отац заклео да никад никоме не казујем док је он жив. Када умрем, рекао ми је, онда прво Вама да кажем. И, ево данас, када смо сахранили мога оца, ја вам казујем други део те приче.

Наиме, све до пре три или четири године, док је мој отац могао сам да иде на пошту, значи од 1955. када је дошао у Америку, па до неке 2002. године, чика Милан је редовно слао новчане дознаке и пакете жени и деци свога злотвора. Издржавао их је.”

И сада ви мени кажите да то није оно на шта би сви ми требало да будемо поносни, и да кажемо: Богу хвала и Светом Георгију да нас има и таквих. И, да заправо треба указивати на такве случајеве. Јер, ако има мученика без крви, без своје крви, онда је то чика Милан Смољановић. А колико је таквих у нашем роду о којима се, или мало зна или уопште не зна, али на сву срећу Бог их зна. И, када би се о једној оваковој проблематици, и сувише тешкој и претерано компликованој, чешће говорило кроз овакве примере, убеђен сам да бисмо и ми, а и они други, почели можда мало другачије једни друге да гледамо, и другачије своју прошлост, а самим тим и своју заједничку будућност да сагледавамо.

Приредио Дражен Ракић

ИЗБОРИ /СЕ/ – ОСТАНИ ЧОВЈЕК

Бити човек, рођен без свог знања и без своје воље, бачен у океан постојања. Морати пливати. Постојати. Носити идентитет. Издржати атмосферски притисак свега око себе, све сударе, непредвидљиве и непредвиђене поступке своје и туђе, који понајчешће нису по мери наших снага, а поврх свега, треба још издржати своју мисао о свему томе. Укратко: бити човек." Ове ријечи је изговорио Иво Андрић у Стохколму приликом примања Нобелове награде за књижевност.

Ухватих себе како размишљам о овим Андрићевим ријечима у посљедњих неколико седмица, управо у вријеме када око себе виђам људе које немам прилику (част) толико често да сретнем у неко друго годишње доба или, пак, неким другим, необавезним, неформалним поводом. Као да ме прате. Моји пратиоци. Данас, сложићемо се, популаран термин. Примијетих да су сви насмијани и срећни... пуни усхићења и узбуђења, барем номинално. Пуни оптимизма, наде и обећања. Кажем номинално. Увјерени у побједу некакве идеје. Спремни чак и на жртву за исту. Номинално. Наслућујем и (мало) макијавелизам/ма у њиховим поступцима. Покушавају нешто да ми поруче, а не налазе прави пут да то учине. Или, пак, нисам на том нивоу интелектуалне свијести да могу да разумијем поруке. Не инсистирам превише. Јемство за изговорено, чини се, не нуде. Читам између редова. Али, ношени крилима својих убјеђења, незаустављиво грабе ка крајњем циљу. Цијеним да она народна пословица да је човјек човјеку вук (када говоримо о inter partes односу између тих пратилаца) долази до пуног изражаја.

Размишљам... Корачајући стазама овоземљаског живота човјек је често принуђен да чини неки избор. И заиста, погледамо ли наш живот, примијетићемо да се увијек налазимо пред раскрсницом путева и избором; те тако, бирамо професију, бирамо животног партнера, бирамо пријатеље, бирамо посао... на крају крајева, бирамо артикал у супермаркету и комад одјеће. Сами чинимо избор не размишљајући о посљедицама истог, па у том смислу одлуке често доносимо ad hoc. Неког дугорочнијег размишљања, размишљања pro futuro, нема. Истини за вољу, човјек је некада принуђен да чини компромисе и да, како се то каже, од два зла бира оно мање.

Размишљајући о мојим новим пратиоцима (да се изразим језиком који је популаран на друштвеним мрежама), не могу а да не помислим на римску митологију и не могу да се не сјетим Јануса, римског бога почетка и краја свих ствари, заштитника врата и улаза. У том смислу, гледајући моје нове пратиоце, покушавајући да допрем до суштине онога што ми поручују, често (вјерујем од напора да их разумијем) видим њихова два лица, те не могу да разазнам које је право. Искреност не могу да препознам. Да ли је можда заспала? Чека прави тренутак? Али... не могу ни њих (моје пратиоце) да кривим. Искористили су своју слободу и изабрали свој пут.

Са друге стране, пођемо ли од тога да је нама, православцима, Господ дао потпуну слободу (између осталог и слободу избора), рећи ћемо да свако има право да организује свој живот онако како мисли да је најбоље за њега. Тачно. Али, ако то „најбоље за некога" (за мене, нпр.) за посљедицу има нешто негативно, лоше за другог, за нашег ближњег, значи ли да је то „најбоље за некога" (за мене) исправно? Није ли једна од највећих Божијих заповијести: „Љуби ближњега свога као себе самога"? Имамо ли онда право да обмањивањем доводимо у заблуду свог ближњег, само да би за себе обезбиједили неку добит и привилегију? И гдје је ближњи у цијелој тој причи? Надам се да бар знамо ко нам је ближњи? Да ли је он само средство до себичног циља? Да ли ћемо се ближњег поново сјетити с јесени, и то неке од наредних година? До тада привилегије и имунитети ће нас амнестирати од било какве обавезе да одговарамо на питања.

А чему нас учи тај светосавски пут? Учи нас да не презиремо своје по крви, да зло за зло не враћамо, да хљеб свој ломимо онима који гладују... У том смислу мој избор је сасвим јасан! Бирам да се и даље заједно са својим ближњима напајам непролазном Истином из Једне Свете Чаше и да постанем заједничар са Васкрслим Христом! И бирам да останем човјек.

Зашто су ми моји повремени/периодични пратиоци тако инспиративни? Зашто ми је тешко да разумијем поруке које ми се шаљу? Зашто? Рећи ћу вам. Зато што вјерујем Богу и зато што вјерујем у Бога! Зато што ходим светосавским путем, истим оним којим су ходили и наши славни ћинови, наши преци, на које, данас, успомену чува, чини се, само хартија коју полако прекрива прашина. И они су ходили тим светосавским путем, путем који не бјеше поплочан мермером нити прекривен црвеним тепихом, али бјеше и јесте једини исправан: оплемењен истинама Светог јеванђеља! А чему нас учи тај светосавски пут? Учи нас да не презиремо своје по крви, да зло за зло не враћамо, да хљеб свој ломимо онима који гладују... У том смислу мој избор је сасвим јасан! Бирам да се и даље заједно са својим ближњима напајам непролазном Истином из Једне Свете Чаше и да постанем заједничар са Васкрслим Христом! И бирам да останем човјек (између осталог онај с почетка овог текста)!

Вријеме у коме живимо не разликује се од времена у коме су живјели наши славни преци. Другим ријечима, налазимо се пред истим, тешким искушењима и изборима пред којима су се и они налазили. Чини се да нам је побјегао тај дух јединства, да су нам умрли сви хероји, да су нам исмијане врлине и поштење, како записа пјесник. И зато, избор који ми чинимо је пресудан, стога морамо бити пажљиви и обазриви, никако себични. Тај избор није временски ограничен, нити је условљен нечим овоземаљским. Везан је за осми, незалазни дан. Јер избор који начинимо неће се тицати само нас, него и оних који долазе послије нас, наше дјеце, наших унука, али ће се тицати и вјечности која нас очекује!

Милица Игњатов,
дипломирани правник

МЕДИТАЦИЈА ИЛИ МОЛИТВА

Ново доба, нови/стари концепт обезбожења човјека и цјелокупне творевине, алтернативне методе и праксе, мијешање разних утицаја и експериментисање духовности, нови источњачки принципи духовности, духовно лутање и тражење човјека, све су то одлике најновијег тренда који се све више шири као епидемија и који одводи и привлачи све већи број углавном младих људи.

Јога и медитација, тај чи, реики, разна енергетска лијечења и многе друге такве праксе мање или више су већ заузеле доста медијског и животног простора. Уз већ одавно присутни хороскоп и астрологију уопште, гатање, врачање, магију, празновјерје, маловјерје и сујевјерје које никако да ишчезне из наших домова и живота, конкретно наш народ чине ризницом и уточиштем ових идеја и пракси, што нас чини свјесно или несвјесно саучесницима идолопоклоничке машинерије која влада од самих почетака човјечанства.

У задње вријеме нарочито је очигледна експанзија јоге и медитације као њеног саставног дијела и на нашем простору и окружењу, а знатижеља и заинтересованост код многих рапидно се повећава.

Зашто се у модерно вријеме све више људи, и то првенствено младих људи, окреће алтернативним праксама и алтернативама вјере? Гдје је настао празан простор и расцјеп унутар нашега духовног идентитета? Јасно је да се неке ствари већ одавно дешавају на Западу, одакле нам преко људских права, слободе и либерализма стиже потпуна слобода гријеха и слобода од гријеха, и као непримјетан отров шири се венама нашег народа и цјелокупног православног свијета. Али постоје опасности, такође, и са Истока, али не оног православног, него многобожачког и идолопоклоничког.

Између свега наведеног промислићемо на тренутак о јоги, шта језаправо јога? Јога и медитација, као централни дио јоге, јесте скуп техника и метода за пробуђивање и афирмисање скривене и успаване свијести, каже дефиниција. Ефекат ове духовне праксе праћене физичким и тјелесним вјежбама и техникама, доприноси „бољем здрављу“, виталности, даје и пружа више ентузијазма, смирености и сталожености у свакодневном животу. Јога се афирмише и намеће веома агресивно од стране разних покрета и удружења, која имају за циљ да се она представи као животна филозофија из које произилази животни стил, културолошки феномен, метода саморазвоја, помоћна здравствена метода, и као пракса која појединцу помаже да доведе у склад своје биће.

Наравно, сваки поборник ове праксе рећи ће да је то чиста физичка активност која доприноси развоју личности, и да нема никакве везе са вјером и религијом, али то једноставно није тако. Јер у коријену ствари су сасвим другачије, а њен темељ и суштину било би крајње неодговорно одбацити и занемарити.

Сам коријен јоге налази се у Индији као један од 6 филозофских система, а извире из различитих религијских култова будизма, браманизма, таоизма и других покрета.

И кад се погледају циљеви јоге као што су: лични развој, „виша свијест“, духовност, рад на себи, духовно и тјелесно здравље... не можемо да се не запитамо, па зар то управо није у основи хришћанске православне вјере и њених начела и њеног фундамента. Ако је она другима потребна, што можемо донекле и да разумијемо, јер немају пуноћу вјере, зар нама православним, или прецизније нама Србима, треба нешто сем вјере наших славних светитеља и предака? Зар нам је потребно нешто друго сем хришћанске основе и васпитања које из ње проистиче, сем Јеванђеља Христовог и науке Његове, која управо даје упутства за живот и даје смијернице за духовно и тјелесно усавршавање, кроз све врлине које су свједочили и личним примјером показивали свети апостоли и сви мученици који су крв пролили и живот дали за Христа? И зар нам је потребна привремена и површна пролазност, кад имамо вјечност и безвременог Христа, уз кога постајемо савјечни нашем Оцу Небеском?

Сам коријен јоге налази се у Индији као један од 6 филозофских система, а извире из различитих религијских култова будизма, браманизма, таоизма и других покрета.
И кад се погледају циљеви јоге као што су: лични развој, „виша свијест“, духовност, рад на себи, духовно и тјелесно здравље... не можемо да се не запитамо, па зар то управо није у основи хришћанске православне вјере и њених начела и њеног фундамента.

Човјек је биће које има толики потенцијал да ако се окрене Богу и крене пут обожења и јединства са Христом, те узраста у врлинама непрестано, може бити биће узвишеније и од анђела, јер Христос не постаде анђео, него постаде човјек, ради човјека. Зар нам Богочовјек није једини прави примјер и путоказ у овоме мору алтернатива, ка једином истинском јединству и заједништву човјека са Богом, у коме човјек испуњава своје од Бога задато подобије, и узноси своју душу и тијело на дар Богу, и достиже онај лични искуствени ниво којем толико тежи у овоземаљском систему живљења? Зар нам је духовни и тјелесни развој само потребан у овом пролазном животу, јер искрено сем тог тренутног покушаја привидне помоћи и напретка, нити јога. нити ишта од овога свијета, не може ништа више да понуди?

За све ово постоје унутрашњи и спољашњи фактори. Велики је проблем у свему непознавање своје вјере, необразованост у вјери, недостатак Бога у породичном кућном васпитању, у срцу и душама многих, па зато мјесто и заузима нека испразна техника, или пракса, или било која демонска превара и заблуда, јер суштина и јесте да се човјек задовољи са земаљским и пролазним, како би крајњи резултат био губитак вјечности и непрестане радости са својим Творцем и Оцем Небеским, Који нас жељно ишчекује и позива.

У свим временима било је одступања и отуђења од Бога, те тражења земаљских идола, система који су тражили разбијање и укидање вјере и њених „окова“, али сада као да се активира нови Содом и нови Гомор, и просто се човјечанство утркује у генијалности свих својих грешних и развратних дјела и навика и навлачи на себе оправдано нови гњев Божији.

Не могу да побјегнем од субјективног утиска да је равнодушност, успаваност и заокупљеност собом нас као хришћана, а затим и нас као свештених лица који имамо огромну одговорност и мисију, један од узрока ширења алтернативних замјена за Бога и млаки духовни живот хришћана у крилу Православне цркве, јер смо престали да нудимо Христа, чекајући да Бог Сам од Себе и натприродно позива Себи.

Чини ми се да сви више обављају управо нашу апостолску мисију у свијету, него што смо ми и позвани, не руководимо се више толико Духом Светим, као некада апостоли и мученици и угодници Божји, који су крв своју и животе дали за Христа, него нашу мисију преузеше разне секте и њихови оснивачи и волонтери, разни гуруи и учитељи, лајф коучи, мотиватори и психолози, док ми нијемо посматрамо процесе око себе чудећи се зашто нам се то дешава.

Да ли смо и у коликој мјери сами престали да црпимо из Божијег извора мудрости и благодати?

Да ли сами довољно свједочимо Живог Бога и Распетог и Васкрслог Исуса Христа? Да ли је наш лични примјер увијек примјер наше христоликости? Да ли и сами као народ вјерујемо да Христос лијечи све наше ране и недостатке, или су нам потребни други методи који уљепшавају, продужавају и лијече наше болести и патње? Да ли и ми унутар Цркве дајемо и у којој мјери повода да људи, видећи нас, одступају и све се више удаљавају од вјере, чији смо ми главни проносиоци и свједоци и прибјегавају многим покушајима да дођу до неке свијести, самосвјесности и животних олакшања, и одговора која ће ипак пружити само пролазна и површна рјешења и задовољства.

Полазећи у свему од себе, ми као хришћани, не познавајући

Не дозволимо да се настави оно што је већ започело, да медитација замијени молитву, онај најузвишенији сусрет човјека са Богом, јер она то управо и јесте, претензија и настојање да живи лични однос наш са Богом претвори у мантру, празан простор нашег ума и срца који припада само Њему да претвори у некакав „оом“, који је тако испразан и бесмислен. Испунимо се Богом и Његовом благодаћу и непролазном очинском Љубављу да би нашли једини Смисао живота.

своју вјеру, своју Цркву, њено учење и начела, своју традицију која извире из библијског и светоотачког предањског искуства, олако у нечему страном, али итекако примамљивом, видимо оно што нам недостаје, и настојимо да попунимо те празнине које су хронично настале у бићу нашег човјека.

Наравно, није све тако црно, није мрак у потпуности завладао нашим срцима и душама, постоји начин да будемо усмјерени ка Богу и да се већ овдје сусрећемо са Њим. Никад није касно да се уклонимо од зла и да поправимо наш природно нарушен однос са Богом и доведемо га у савршени синовски однос.

Ми у Цркви можемо и морамо више свједочити људима Васкрслог Христа и поучавати људе преносећи им све поуке и дарове које нам је Христос оставио преко Ријечи Божје, Јеванђеља и Своје Цркве.

Породица која је утемељена на вјери може пребродити многе олује. Породица је савремено борилиште са свим рушилачким

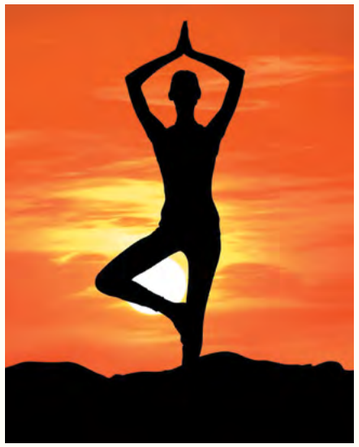

силама које атакују првенствено на породицу и на појединца у њој, а која ако почива на вјери у Господа, има благодатну заштиту од свега погубног. Учити дјецу одмалена правим вјечним вриједностима и склањати их и упозоравати на опасности које нам вребају у савременом добу, уз неизбјежну молитву Богу за њих, пут је којим треба да се крећемо.

Погледајмо свијетле примјере из наше хришћанске историје. Па зар монаси и данас као и вијековима уназад као свјетило не показују да је наша медитација заправо молитва Господу Богу Једином, а јога наша је земни поклон до земље нашем Господу, када сем тјелесног покрета, у исто вријеме показујемо своју, грешност и смиреност пред Њим? Не дозволимо да се настави оно што је већ започело, да медитација замијени молитву, онај најузвишенији сусрет човјека са Богом, јер она то управо и јесте, претензија и настојање да живи лични однос наш са Богом претвори у мантру, празан простор нашег ума и срца који припада само Њему да претвори у некакав „оом“, који је тако испразан и бесмислен. Испунимо се Богом и Његовом благодаћу и непролазном очинском Љубављу да би нашли једини Смисао живота.

Нека нам Сам Благи Господ помогне да се уз наш лични труд и вољу одупремо свим искушењима данашњег и будућег времена. Амин.

Кристијан Ђокић,
протођакон

АКТУЕЛНЕ ТЕМЕ И ДИЛЕМЕ

ПРОТИВ САВРЕМЕНИХ ИДОЛА

Сама суштина наше хришћанске вјере јесте у поновном „упознавању“ са Богом. Нашег праоца Адама Бог је створио као круну цијеле своје творевине. Он га је створио „по свом образу и подобију“ (Пост 1, 26), а то значи да га је створио Себи сличним. Створио га је да постане Његов пријатељ и Његов сарадник на „обрађивању“ новоствореног свијета (ва-

Златно теле

сељене). Пошто је добио све божанске дарове (како оне материјалне, тако и оне духовне), човјек је тако представљао „сабирно сочиво“ свега видљивог и невидљивог. Кроз њега је требало цијели свијет да се посвети и принесе Своме Творцу на дар. Испуњавајући намијењени му божански план, човјек би се све више приближавао Богу и тако би долазио до знања свих знања - а то је богопознање. Међутим, Бог није натјерао човјека на такво нешто. Осим свих дарова које му је даривао, Бог му је дао и највећи дар од свих могућих дарова, а то је СЛОБОДА. Човјек је добио слободу да одлучи да ли ће прихватити свој царски положај који му је Бог првобитно био намијенио, или неће. Из потресне библијске приче видимо да Адам није остао досљедан божанској заповијести, већ је јео од „дрвета познања добра и зла“ (Пост. 2, 17) и тако објавио своје судбоносно НЕ Богу и Његовом плану о човјеку и свијету. Због тога је морао да напусти рајска насеља и да се насели у „долини плача“, у којем расте „трње и коров“.

Кроз непослушност божанској заповијести човјек је остао без нествореног и бесмртног сијања Божије благодати. Она је и била оно рајско блаженство о којем се говори у Библији. Рајско благостање човјековог живота није се састојало у изобиљу материјалих добара које је човјек сигурно имао, већ у могућности огледа Живота Бога и Творца кроз Његове бесмртне, нестворене и животворне енергије и благодати. Она је и била та сила која је човјека изводила из материјалности овога свијета и премјештала га у нестворена и духовна пространства у којима је Свога Творца и Бога могао да гледа и упознаје „лицем к лицу“. Овако, починиви првородни гријех, човјек је остао без свега тога и стропоштао се у пуку материјалност створеног свијета. Најфинији и најтананији дио његовог бића - УМ, који је иначе и главни орган уз помоћ којег је познавао Бога, остао је без насушне своје хране – без нестворене Божије благодати.

Како је вријеме одмицало ум је све више отупљивао, док напосљетку није у тој мјери заблудио да је од створеног свијета почео себи градити и правити богове и разноразне идоле. О овоме Свети Атанасије Велики каже: Пошто се човјечија душа није задовољила изумом зла, мало-помало почела је себе да извргава све горем и горем. Јер, кад је искусила разна уживања и кад је заборавила на божанство уживајући у тјелесним страстима, и кад је стала да се обазире само на овоземаљске ствари и на њихову славу, **помислила је да нема ништа осим онога што се види и да једина добра јесу оно што је привремено и што је тјелесно.** Пошто је промијенила смијер и заборавила да је саздана по образу доброга Бога, она више не посматра ствари силом која је у њој, односно силом Бога Логоса, према чијем је образу и створена. Иступивши из саме себе, она измишља и образује оно чега нема. Пошто је узбуђењима тјелесних жеља прекрила оно што је у њој као какво огледало којим је једино била у стању да види образ Очев, она више не види оно о чему душа треба да мисли, него се окреће на све стране и посматра само оно што је чулима доступно. Због тога она, препуна свакаквих тјелесних жеља и узнемирена од помисли на њих, заборавља својим умом на Бога, те Га сама изнова замишља у тјелесним и чувственим стварима, називајући видљиве ствари Богом и славећи само оно што жели и што јој се пријатним чини[1].

Међутим, Божији промисао не може нико и ништа пореметити. Иако се човјек кроз гријех удаљио од духовног познања Бога у сфери нествореног благодати Божије, Бог није допустио да Његово омиљено биће доживи потпуни фијаско, те да у потпуности изгуби представу о Њему и да тако ишчезне са лица Земље. Он је по Свом човјекољубивом снисхођењу постао Човјек, родивши се тјелесно од Пресвете Богомајке. Бог Отац у овај свијет шаље Сина Свога и Свој Образ (Икону) по којој је створио човјека да би га Овај препородио и обновио. Будући да је човјеков ум тај главни орган за познање Бога паралисан и заљубљен искључиво у тјелесно, Син Божији узима Тијело и тако постаје доступан чулном опажању свих људи. Он је постао Тијело да би чулног човјека усмјерио ка Себи.

У томе и јесте Тајна над тајнама, Нествореви Бог постао је створено Тијело и у потпуности га је препородио и обожио. Његово Тијело постаје за нас извором богопознања. Гледајући у Тијело Христово, ми видимо Оца Нашег Небеског и Духа Светога чија свјетлост нестворено исијава из истог тог Тијела. То Тијело нам се и дан-данас дарује у божанственој Литургији. Христос нас позива да кроз причешће постанемо Његови сатјелесници. Једући Тијело Христово, наше духовне очи (УМ) се отварају и опет бивају способне да угледају Нествореног Бога. На тајанствен

1 *Свети Атанасије Велики: „Против идола“, Беседа, Нови Сад, 2003, стр. 36.*

начин Бог човјека, кроз гледање и једење нечега материјалног и створеног (Тијела Христовог), узводи у познање Нематеријалног и Нествореног – у познање Себе.

И послије свих ових ријечи помислиће неко да су доласком Сина Божијег и Господа нашег Исуса Христа идолопоклонство и идололатрија коначно ишчезли и нестали са лица Земље. Нажалост, оно је данас присутно можда више него икада. На сваком кораку неко или нешто нам се нуди као божанство или савршенство. Имлицитно или експлицитно нас позива да му се поклонимо и да му служимо. Политика, економија, наука, спорт, естрада, телевизија, интернет, друштвене мреже, мобилни телефони, скупоцјени аутомобили, национализам, етнофилетизам, космополитизам, либерализам, конзервативизам, фанатизам, тероризам – само су неки од идола којима се клања и којима служи савремени човјек. Сви они свакодневно врше инвазију на умове, срца и душе људи. Слично као у филму Ендија и Ларија Вачауског – „Матрикс“ – гдје машине које су створили сами људи у једном историјском тренутку у потпуности поробљавају људски род и за свој живот црпе људску енергију, држећи их у капсулама, у исто вријеме дајући им - уз помоћ специјалног компјутерског програма – лажну представу

Политика - један од највећих идола савременог човјечанства

„срећног“ и слободног живота. Тако је и горе поменуте идоле исто створио човјек и тобоже ради човјека. Међутим, они од човјека врло брзо чине идолопоклоника и роба, исисавајући из њега и посљедњи атом снаге којом би могао да се СЛОБОДНО уздигне из блата незнабоштва и паганизма, те да поново угледа и позна Јединог Живог и Нествореног Бога Који ослобађа.

Потребно је да од свега горе побројаног „не правимо себи идола, нити каква лика, нити да им се клањамо, нити да им служимо“, већ да све своје тежње усмјеримо ка Једином који је достојан поклона и служења. Једино је Он кадар просвјећујућом Својом благодаћу извести умове наше из мрака незнања и увести их у нестворене просторе богопознања. За такво дјело нас је уосталом и створио и назначио. Тако ћемо опет бити кадри да будемо истински господари и управитељи створеног свијета.

***Бојан Чечар**, протођакон*

ПРАВОСЛАВЉЕ И ФИЛМ

ПРОМОЦИЈА САТАНИЗМА И САТАНИСТИЧКИХ РИТУАЛА У САВРЕМНОЈ /ЗАПАДНОЈ/ ФИЛМОГРАФИЈИ

Да је седма умјетност (филм и серије) – и то нарочито она западна - одавно у служби пропагирања насиља и перверзија одавно је свима јасно. Међутим, у посљедњих десетак година овај тренд попримио је једну сасвим нову нијансу, а то је готово отворено промовисање и величање сатанизма и

Игра престола

најгнуснијих сатанистичких ритуала. Свједоци смо праве поплаве филмова и серија у којима су доминатне паганистичке религије и паганистички ритуали. Готово да нема филма и серије са овом тематиком а да се на директан или индиректан начин не деси приношење људских жртава или обред сексуалне магије. Из историје религије знамо да је приношење људских жртава и сексуална магија – која нарочито укључује дјецу – један од највећих степена „богопоштовања“. Сјетимо се само из Библије крвавог феничанског бога Ваала, коме су се често – када су се одрицали од Бога Јахвеа - клањали и Јевреји као изабрани народ Божији. Највећи израз религијског поштовања према њему било је спаљивање на ломачи живих људи, а нарочито мале дјеце. У овој безочној религији владало је правило „што млађе и што невиније то боље“; то ће се прије Ваал „смиловати“ и послати своју „помоћ“ онима који му се моле. Такође, у већини старих религија свијета постојали су сексуални ритуали у виду оргија. Међу њима најпознатије су религије Старих Грка, Римљана, скандинавских народа итд. Не треба много истраживања и повезивања да би се дошло до закључка да се иза ових перверзних и крвавих идолопоклоничких религија крије ни мање ни више него демон, могуће и сам Сатана.

И управо сексуалне перверзије и најгнуснији чинови жртвоприношења људи постали су готово неоизоставна тематика савремене западне филмографије. У свијету декаденције и ерозије свих духовних и моралних принципа и постулата врло је тешко замислити да се овакво нешто случајно дешава. По свему судећи, по сриједи је добро испланирано испирање мозгова, нарочито код млађих нараштаја, и њихово постепено навикавање на горе поменуте радње. У овом раду ћемо се осврнути само на неколико тренутно најгледанијих серија и филмова на свијету у којима је заступљена ова тематика. Највише ћемо се задржати свакако на тренутно највећем свјетском хиту, а то је свакако америчка серија „Игра престола“ (Game of thrones) чија је радња заснована на књигама суперпопуларног америчког писца епске фантастике Џорџа Мартина под насловом „Пјесма леда и ватре“. Ова серија тренутно има већу гледаност чак и од свих филмова који се приказују

"Ноћни Краљ" жртвује на "олтару зиме" Крастерово дјете

у бискупима широм свијета. Године 2016. ова серија је постала најнагађиванија серија у историји. Млади су, наравно, већински дио аудиторијума који прати ову серију. Укртако, радња серије смјештена је на фиктивним континентима Вестероса и Есоса и прати догађаје чланова неколико племићких породица у борби за Гвоздени престо (Iron throne) и власт над Седам краљевстава (Seven kingdoms), као и долазак

Викинзи

зиме и мистичних бића са сјевера. Серија се бави темама као што су социјална хијерархија, религија, лојалност, сексуалност, грађански рат и криминал. Иако серија у себи има доста добрих и поучних момената, ипак, на крају све се своди, као што раније рекох, на сексуалну магију и на жртвоприношење људи. Илустрације ради, овдје ћу навести само неколико кључних момената, како из књига тако и из серије. Главни непријатељ са којим се суочавају јунаци ове приче су бијели ходачи, мистична бића од леда која долазе са крајњег сјевера. Њих предводи Ноћни краљ (Night king). У далекој прошлости, тачније прије 8000 година ови демони од леда су се већ једном појавили. Тада је свијет био на ивици пропасти. И пропао би да се којим случајем није појавио легендарни херој под називом Азор Ахаји. Да би побиједио таму, Азор Ахаји је морао да искује херојски мач. Радио је 30 дана и 30 ноћи док посао није привео крају. Ипак, када је прекалио мач у води, мач је пукао. Али, он се није тако лако предао. Други пут је радио 50 дана и 50 ноћи. Да би га прекалио, ухватио је лава и зарио му мач кроз срце, али опет оштрица се распала. Трећи пут, тешка срца, знајући унапријед шта ће морати учинити да би завршио оштрицу, он је радио 100 дана и ноћи док није завршио. Овога пута, позвао је своју жену, Нису Нису, и рекао јој је да открије своје груди. Зарио је свој мач у њено срце и помијешао њену душу са мачем, правећи тако Свјетлоносац, Црвени мач Хероја. По сриједи је, дакле, класично приношење људи на жртву „боговима“ како би се заузврат добило нешто од њих. У садашњој причи, када се бијели ходачи опет појављују, имамо јунака по имену Џон Сноу и јунакињу Денерис Таргеријан који ће по свему судећи одиграти одлучујућу улогу у поновној побједи над бијелим ходачима. Додуше, ни књиге ни серија још нису завршени тако да са

сигурношћу не можемо трвдити да ли ће Џон и Денерис имати исту судбину као Азора Ахаји и Ниса Ниса. Међутим, из досадашње радње може се претпоставити да ће се овакво нешто, или барем нешто што ће на ово много подсјећати, ипак одиграти. Пратећи коментаре по страницама на друштвеним мрежама, како у иностранству тако и код нас, а који прате ову серију, не можемо да се отмемо утиску колико су људи већ ушли у цијелу ову проблематику. Многи о томе причају као да је по сриједи најобичнија тема из свакодневног живота. А по сриједи је заправо чист сатанизам. Многи чак прижељкују и навијају за овакав крај јер би се, тобоже, таквим актом серија завршила на најепскији могући начин. Додуше постоје и мишљења да се овакво нешто већ и одиграло јер је горе поменути Џон Сноу већ раније стријелом пробио срце својој првој љуби која се звала Игрит. Али, не можемо сада да улазимо у ту проблематику јер би нам за то требало јако много времена. Овдје нам је, пак, важније да покажемо како се кроз тренутно најспектакуларније филмске и серијске хитове, у чију су продукцију уложени милиони, па чак и милијарде, на један перфидан и софистициран начин гледаоцима опет сервирају нагнусније паганистичке идеје и ритуали. Иде се, дакле, корак по корак. Сјетимо се само шта се десило када су прије петнаестак година изашли филмови о Хари Потеру. Колико је само тада било проблема у Енглеској и у Америци. Напросто је била општа помама за окултном и чаробњачком литературом и радњама. Али, у поређењу са оним што имамо прилике данас гледати на телевизији и у биоскопу, Хари Потер је готово смијешан и безазлен. Сјетимо се само сцене из горе поменуте серије када се змајеви поново рађају. Денерис добровољно одлази на ломачу гдје треба да спале њеног покојног мужа Кала Дрога. Са собом носи змајева јаја. Ломача се потпаљује и на сцени опет имамо испробани паганистички ритуал када се спаљивањем људи умилостивљују „вишње силе“. Када се ватра стишала из ватре излази неизгорјела Денерис[1] и са собом носи три мала тек излегла змаја. Даље, имамо мноштво сцена у којима је приказана сексуална магија. Главна протагонисткиња ових радњи у серији је тзв. црвена вјештица Мелисандра која служи бога по имену Ролор (бог ватре[2]). Поред сексуалне магије и она је приносила људске жртве. Сјетимо се само када у петој сезони на ломачи спали малу принцезу Ширин Баратаеон. Не треба заборавити ни сцену када Крастер, дивљанин који живи иза зида приноси своју мушку дјецу као дар бијелим ходачима. На тај начин обезбјеђује своју сигурност, а бијели ходачи – тачније Ноћни краљ - од тих беба које од Крастера добију праве нове ходаче. И да не набрајамо даље. Примјера има приличан број.

Џон Сноу и Денерис Таргеријен

Азор Ахаи и Ниса Ниса

Као други примјер навешћемо другу најпопуларнију серију на свијету под називом „Викинзи“ (Vikings). Серија прати добро познате пагане са сјевера који у потрази за авантуром, новом земљом и богатством проналазе начина како да дођу у Енглеску. Прву ствар коју су урадили јесте да су под вођством легендарног викинга Рагнара Лодброка упали у манастир гдје су монаси служили Литургију и све их брутално побили. Имамо, такође, и сцену када један од вођа викинга узима путир са причешћем и пљује. На крају тај исти путир носи са собом назад као ратни плијен. У истој овој серији небројено пута приказани су најгнуснији и настрашнији пагански ритуали који укључују, како приношењи људских жртава, тако и сексуалну магију. Као и у случају „Игре престола“ и у „Викинзима“ по сриједи није само пуко приказивање догађаја него, из начина на који су снимљени и приказани, може се закључити да се гледаоцима чак и намећу и сервирају као нешто позитивно и пожељно. И опет, по расположењу људи на друштвеним мрежама који прате ову серију, имамо навијачко расположење према викинзима и њиховим подухватима. Споменућемо само још наслове неколико серија и филмова у којима је ова тематика заступљена на овај или на онај начин. Имамо високобуџетске серије као што су „Британија“ и „Рим“, филмове као што су „Вјештица“, „Екгзорцист“ итд. Просто је фрапантно колико је данашњи човјек навикнут на крв, брутално и окултно. Поставља се питање како је могуће да цивилизовани човјек 21. вијека који за себе говори да је прочитан и да је раскрстио за „заосталим идејама“ прошлости, да исти тај човјек толико симпатија и одобравања има за најбезочније и најбруталније моменте везане за старе паганистичке религије. Чувени енглески апологета Гилберт Кит Честертон је сматрао да су неке од највиших цивилизација на земљи управо биле мјеста гдје се дувало у рогове Сатани, не само под звијездама него и под сјајем Сунца. Узмимо на примјер Астеке и америчке Индијанце из древних царстава Мексика и Перуа. Она су била најмање исто онолико сложене цивилизације као Египат или Кина и само нешто мање виталне од централне цивилизације, оне наше[3]. Можда су ове серије и филмови о којим говоримо, као и велики процват непостојећег паганизма на Западу и код нас о којем слушамо стално, знак да се и наша цивилизација полако, али сигурно, креће истим стазама као и оне древне цивилизације које су, након што су досегле свој процватни лимит, на крају огрезле у нагјнуснијим окултним ритуалима и сујевјерјима о којим смо горе већ толико говорили. Можда су баш ти ритуали били и узроци њихове пропасти.

Феничански бог Ваал и жртвовање дјеце путем спаљивања

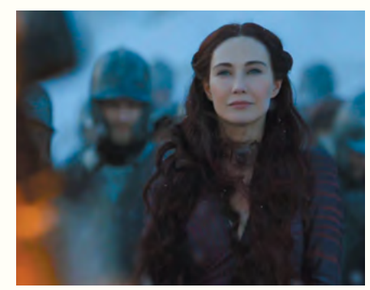

Жена у црвеном Мелисандра у част бога ватре Р'лора на ломачи спаљује принцезу Ширин

Живимо у јако опасном времену. Интернет, друштвене мреже, телевизија, филмови и серије нису a priori зло по себи. Они имају доста добрих страна и особина. Међутим, као и све остало и они могу бити злоупотребљени за остваривање нечијих нимало добронамјерних циљева. У овом раду жељели смо само да укажемо на потребу пажње и будности када се овакви садржаји гледају. Иако нам на први поглед то све може изгледати добро и племенито, на крају може да се испостави да је ипак по сриједи само добро упакована сатанска лаж која има за циљ да наша срца и душе полако навикава на зло, брутално, крв и насиље. Није претјерано сматрати да велика заступљеност ове тематике у филмовима и серијама у посљедње вријеме има баш за циљ да нас полако на њу навикава не би ли и ми можда у некој даљој перспективи почели да сматрамо за најнормалнију ствар да и сами у њој учествујемо. Не дао Бог! У Јеванђељу Христос нас небројено пута позива да пазимо да нас ко не превари (Мт. 24, 4). Морамо да испитујемо духове, јер нису сви од Бога (1 Јн. 4, 1).

***Бојан Чечар**, протођакон*

У овом раду жељели смо само да укажемо на потребу пажње и будности када се овакви садржаји гледају. Иако нам на први поглед то све може изгледати добро и племенито, на крају може да се испостави да је ипак по сриједи само добро упакована сатанска лаж која има за циљ да наша срца и душе полако навикава на зло, брутално, крв и насиље.

1 Будући да је потицала од чувене краљевске породице Таргеријан, она није могла да изгори. На тај начин њени преци овладали су умјећем да змајеве потчине својој вољи.

2 Нешто слично горе поменутом феничанкском богу Ваалу који се спомиње у Старом завјету.

3 Честертон, К. Г. , Вечни човек, Бернар, Стари Бановци, 2015. стр. 129.

ДИГИТАЛНИ УРЕЂАЈИ И ЛИЧНА СЛОБОДА

Дигитални уређаји и свакодневни живот

То је врло тачно питање, које се врло често задаје и то с великим правом, али је ипак опште. И свако има свој одговор. На пример, оно што мени пада на памет: код свештеника који ми сам о томе није говорио, али код којег су се запажали сви знаци зависности, морао сам то да пресечем, зато што се једном приликом десило да је био у храму у олтару, користио је таблет и заборавио је да изговори возглас. И није страшно то што је заборавио да изговори возглас, већ то што је служио, а сам је био „ван службе“, као „онај који не служи“.

Зависност од дигиталних уређаја, судећи по ономе што читам (не користим их активно), јачина привлачности, тежње, жеље за коришћењем ових уређаја на којима постоји слика, радња и узбуђење, јача је од сексуалне жеље. И ако човек заиста осећа такву везаност треба да буде врло опрезан према својој навици. Видимо да навика постоји. И има људи, и у Грчкој, које су интернет и дигитални уређаји заокупили до те мере да не једу, разбољевају се, имају огромне проблеме, и мислим да је то за њих налик на смрт, не знам, можда преувеличавам, али управо то се дешава. Овакав човек неће чути Цркву. А онај ко жели да се бори, и ко још није потпуно зависан од њих, али одлази у интернет, у његове прљаве и отроване кутке, треба да призна самом себи: то ме превише привлачи. И закључак је очигледан.

Наука и Интернет

Неко може да пита: а да ли могу да користим интернет како бих се припремио за предавање, за посао или ради везе и комуницирања с људима, односно ради разумнијих циљева? Рекао бих: да, али и ту човек треба да буде опрезан. Ево вам другог примера: на конференцијама стално слушам реферате у којима има на хиљаде линкова. И сви су из интернета. То су врло једноставни реферати: један је рекао ово, други је рекао оно, трећи оно. И само малобројни нуде нешто личније и дубље. Већином су то цитати чланака и реферати с фуснотама. Шта то значи? Исто

оно што смо већ рекли. Процес спознаје постаје површан.

А човек би могао да искористи пет-шест линкова, да се ослони на њих, да размисли, да формулише проблем и да изнесе оно што има у себи. Лоше је ако рад постаје превише фрагментаран: имам питања, налазим одговоре на њих и нудим их вама. Очигледна је механизација човекове способности да рађа, да производи, да ствара свој производ, да уграђује у њега сопствени израз, сопствени таленат, сопствени дар. Али наравно, и ту све зависи од ситуације. Има извесних основа, али кад нам људи долазе с конкретним питањима све зависи од ситуације.

Духовни живот и мобилни телефон

И сам се борим. Пошто сам знао шта је то донедавно нисам имао мобилни телефон. Сад га имам и заједно с њим ми је цела митрополија на длану. Нисам нимало сигуран да је то добро. Пре свега, с телефоном ме је запљуснуо талас комуникације: све време комуницирам с неким. Стиже ми смс-порука од капетана дуге пловидбе из Норвешке, а следећег месеца са Карипских острва... и не стижем! Добијам поруке из Вијетнама, из Мумбаје, из Америке, из Европе – са свих страна! Не могу више! Видели смо вас на интернету, и зато... почиње да излаже своје питање... Питањима ме засипају људи којима је потребно општење, макар овакво. Наравно, кад се лично упознајем с неким од њих људи, радост због нашег општења постаје много већа, и за њега, и за мене. То интернет не може да пружи!

И није лоше то што се упознајемо с човеком, што му уливамо наду, али ми то ствара огроман проблем, одузима ми масу времена. Због овог „пастирског општења“ лишавам се општења с Небом. Искрено речено, не бих волео да се налазим негде и да видим да ми у десет до дванаест Мезогејски митрополит шаље одговор на поруку. Хтео бих да се он у том тренутку моли, а не да се дописује.

С друге стране, кад пошаљем једну или две поруке, а човек ми не одговара зато што нема времена, буде ми жао због тога што ме игнорише. Видите какав још проблем постоји!

Радују ме свештеници који или врло мало користе мобилни телефон или га уопште не користе, и разумем их. Али мислим да једнима одговара једно, а другима друго. И у Цркви свако има свој таленат, и своју благодат, и своје призвање, и унутрашњи осећај о томе како треба да живи.

Шта интернет не може?

Не знам, немам једноставан одговор, али део мог ума и мог срца ми каже да се преко интернета не може загрлити други човек, не може се пољубити.

Не можеш да причаш и да видиш како човек у току вашег разговора плаче. То је врло јака ствар! И преко интернета не можеш да пољубиш екран и да добијеш стварни „одговор“, рецимо, преко скајпа. С друге стране, гледајте, ништа није савршено и ако нам није дато нешто друго у ситуацији у којој се налазимо, можемо да разговарамо и тако се могу добити одговори на нека питања, и наш пут може бити обасјан, чак и преко интернета. Само то не треба превише да нас обузима.

Потпуно одсуство уз потпуно присуство

Сад се трудим да избегавам да учествујем у свим комитетима и националним комисијама, зато што им више не верујем. Кад ипак морам да учествујем видим да је то нешто страшно. Налазим се на седници комитета који се бави врло важним питањима као што су, на пример, анамнеза пацијента и ствари које су с

тим повезане. Присутно је девет људи од којих шест има мобилне телефоне на којима нешто куцају; председник има три мобилна телефона. Један реферише, секретар записује, а сви остали су „одсутни“. Претпостављам да се исто дешава на седници Савета министара и на другим сличним манифестацијама. Ум ових људи није присутан, налази се на другом месту. Неко шапатом разговара преко телефона. Страшна слика! Трагедија је у томе што сам исто то имао прилике да видим и на састанку епископа. То нас чини безличнима. Није добро.

Вест и 189 фотографија испод ње

И још једна ствар – неумереност. У току је постриг монаха на Светој гори. Људи се пењу на столице, верници дижу своје мобилне телефоне и непрестано шкљоцају. Један има камеру, други неке друге уређаје. Шта преносимо? Тајну? Тајна се не може пренети! Мистички је доживљавамо у себи. Сви ови блицеви и сами људи који фотографишу доспевају на црквене веб-сајтове, и ви видите да је обављено Јелеосвећење, панигир... да је било присутно неколико десетина људи... и 189 фотографија испод тога. Зашто? То је заблуда. Заблуда и неумереност.

Нажалост, навикли смо на то. И искрено речено, већина нас више воли да оде на неки такав веб-сајт и да тамо проведе време уместо да узме у руке књигу или да се помоли, или чак да уђе на интернет и да тамо пронађе нешто што ће му пробудити душу, да не буде да су само наше очи и наше уши чули (и очи чују кад читамо), него да вест допре и до душе.

То није нимало једноставно питање. И треба организовати сусрете на ову тему – не конференције с рефератима, већ разматрања – треба да постављамо себи питање: а шта даље?

Човеку је потребна лична слобода

И једна је ствар кад све то користе одрасли, а друга је кад користи омладина. То је други језик. Боље је да кажем половину на грчком језику него све на свахилију. Грци ме уопште неће разумети на свахилију. Видим то кад разговарам с ђацима који долазе код мене. Они другачије размишљају. И морам максимално да се потрудим да ме не повуку, да могу да их окренем у другом правцу, не да их скренем с пута, не. И не да им нешто наметнем. Већ да учиним да схвате да им је потребна лична слобода. Да могу јасно да размишљају и да се после тога не сложе са мном. Да виде проблем, да размисле о њему, и да тек после тога оповргну мој став или да се сложе с оним што им причам.

Питање је тешко, јер је жеља врло јака. И развој се не може спречити.

Преузето са сајта:
www.pravoslavie.ru
(српска верзија)

Митрополит Месогејски и Левреотикијски Николај
Са грчког је превела
Александра Никифорова
Са руског Марина Тодић
ПЕМПТОУСІА 09 / 08 / 2018

ХРИШЋАНСКО ВАСПИТАЊЕ ДЈЕЦЕ И ЊЕГОВИ ИЗАЗОВИ

Раном дјетињству полаже се чврст темељ будућег духовног живота. Родитељи стварају атмосферу за духовни раст, не само помоћу правила и упутстава, већ првенствено вјером и примјером. тДјечија душа која се налази у похвалној родитељској атмосфери породичне љубави, побожности и подношењу разних искушења и страдања, нехотично пламти пламеном искрене вјере и љубави за Бога. Обично се такво васпитање прожима кроз читав живот. Тако за себе и своју вјеру каже Свети Василије Велики: „Ја сам се од дјетињства научио правој вјери у Бога од моје блажене мајке Емелије и моје баке Макрине, и ту исту вјеру, мада наравно узраслу, и сада имам у себи“.

Формирати дијете у доброг, пристојног човјека (поврх тога, истинског хришћанина), много је тежи задатак него што се може замислити. Уосталом дијете није кућни љубимац, пас или мачка којег треба само добро хранити, купати, мазити, шетати и ништа друго. Васпитати особу која зна шта је „добро“ или „лоше“, која воли доброту и избјегава зло, то захтијева знатно озбиљнији и дубљи рад.

Хришћанско родитељство није ствар избора, то је једна од дужности. Састоји се у томе да се дјеци обезбиједи неопходан духовни темељ без ког дијете има мале шансе да стекне духовно спасење. Немамо потребе да се бојимо ове важне одговорности, Господ ће нам помоћи у сваком погледу.

Ми не треба да мислимо да морамо наметати дјеци љубав према Господу. Ако је наметнута, таква љубав није стварна, чак ни према Богу. У суштини, циљ хришћанског родитељства јесте подићи дијете које ће једнога дана погледати уназад на своје васпитање и рећи: „Хвала Богу да су ме родитељи тако васпитали. Да сам био способан да се

сам васпитавам, учинио бих то на исти такав начин.“

Свети оци су сагласни да је потребно већ у старту да се разбије гордост и славољубиво васпитање дјеце. Пошто спољашње ствари поробљавају човјека, јасно је да његова права сопственост и особина нису ствари и сујета, већ скромност и врлина, којом се могу превазићи чак и потребе природе. Узрок сваког зла је баш то што се јако мали број родитеља стара о правом васпитању дјеце, не уче их чедности, цјеломудрености, презирању имовине и славе. Дјецу треба васпитавати у духовном богатству душе и за вјечност. Бити добар хришћански родитељ подразумијева одгајање дјеце која ће такође бити добри хришћани. Ако дјеци ускратимо могућност да у својим младим годинама размишљају и живе као хришћани, не можемо онда од њих очекивати да ће на такав начин живјети када одрасту. Мали је број дјеце која ће одрастајући у данашњем свијету и никада не бивајући подстакнути да воле Бога, самостално изабрати хришћански пут у одраслом и зрелом добу. Још је мања шанса да ће одрасла особа којој се у дјетињству никада није причало о Божијој љубави пожељети да научи и поштује његове законе. Исто тако, тешко ће одрастао човјек неупућен у схватање спасења још у дјетињству прилагођеном дјечијој способности разумијевања, пожељети касније да то дубље разумије и имати личну жељу да тежи спасењу. Свијет нуди много више опција које су „забавније“ и које укључују препуштање страстима, насупрот опцији да воде духовну борбу са страстима. Када су дјеца лишена адекватног хришћанског васпитања које им припада, ускраћени за уплив божанског, управо ови погрешни путеви су они којима ће они радије ићи у одраслом добу.

Када дјеца одрасту у тинејџере, родитељи се суочавају са новим стрепњама, тј. понашањем дјеце, њиховим поступцима, недостатком жељеног резултата њиховог васпитања. Често се питају због чега ствари нису испале како су они то замишљали, или гдје су то они погријешили у свом васпитавању дјетета. И све то проузрокује многа искушења, а често и страдања. Међутим, и у оваквим околностима је потребно да своју наду полажемо на Господа и убрзо ћемо примијетити да Бог доноси одређену равнотежу у наше животе, и да никада нећемо посустати од овосвјетских искушења, ако је Он са нама. Често су искушења духовна школа у којој се образују и родитељи и дјеца.

Погрешно је у хришћанском васпитавању дјеце потенцирати Божије казне и представљати Бога као неку сурову појаву која непослушне обавезно шаље у пакао. Родитељи треба да ставе нагласак и да говоре о Божијем милосрђу и Његовој љубави и доброти која је суштина свега хришћанског. Чак ни страдање не треба посматрати као Божију казну, већ као пројаву Божије љубави према нама и дјеци. Једноставно, у васпитању није упитању само родитељска попустљивост или строгоћа, већ да ли ми, као родитељи, посједујемо дубока унутрашња начела која нас заиста чине добрим и квалитетним људима, у најдубљем смислу те ријечи, и да ли смо способни да усадимо та начела својој дјеци. Неопходно је да научимо дјецу да воле, да су саосјећајна, да брину о болу другога, да буду одговорна, непоколебљива и јака. Најважније је да дијете види код свог родитеља све те истинске квалитете и да се потпуно ослања на његово руковођење. Дијете не треба да се плаши, нити да се осјећа напуштено. Треба да види да оно што његов отац или мајка раде и осјећају, да су то исте ствари које он мора да уради како би постао истинска особа.

Постоји мишљење да понекад одрасла дјеца преносе одговорност за своје животне невоље на своје родитеље, иако родитељи заиста нису криви за то. На жалост, стварност је да родитељи јесу криви, јер нису научили своју дјецу да преузму одговорност за своје грешке и оставили су их да криве друге. То је још један значајан образовни тренутак.

Главни учитељи у дјететовом животу јесу родитељи и васпитање дјеце је њихово најважније дјело. Ако су родитељи на висини задатка, у том случају учитељи, наставници, професори и вјероучитељи њихове дјеце неће имати никакве проблеме да усаврше и још боље обликују и изграде онај темељ који су одговорни родитељи већ поставили. Дакле, најбоље за дјецу су њихови родитељи и здрав породични живот. Могу се наћи примјери када су побожна дјеца била од нечасних родитеља, али тешко се налазе случајеви да побожност родитеља нема за посљедицу високе врлине њихове дјеце. Свети Теофан Затворник каже: „Дух вјере и побожности родитеља је најмоћније средство очувања, васпитања и утврђења благодатног живота у дјеци“.

Само онда кад родитељи разумију да постоје и други родитељи и друга дјеца, имаће исправан приступ васпитању свога дјетета. То неће разумјети као ограничавајућу околност, него као живи путоказ кроз живот. Саображаваће своје ставове потребама и других, а не само свом интересу и ставу. Врло је важно чувати се претјеране строгости и мишљења да је наше дијете увијек криво за све, али и тога да мислимо да је само наше дијете управу.

Дуг је и тежак пут ка правилном васпитању, није нимало безазлено све то што се догађа у нашим школама, спортским и другим објектима и на улици и то знамо сви. Није добро немоћно констатовати проблем пристајући на безнађе и окривљујући за све друге људе. Умјесто равнодушности, која на моменте прераста у фанатизам, треба почети промишљати о својим поступцима, свеједно имамо ли или немамо дјецу и без обзира на њихов узраст. Обуздајмо себе да бисмо могли њих да поучавамо, бирајмо ријечи, пазимо на поступке, не понашајмо се неодговорно ни према коме, учимо дјецу да буду несебична, да пазе на сваку изговорену ријеч, тако да нам не буде њихова псовка разлог за необуздани смијех, него повод да их научимо да је ријеч светиња. Покажимо им да је живот лијеп, а не само тежак и напоран, научимо их да ништа не можемо без заједнице и других, поучимо их благим и јасним ријечима, са пуно љубави, стрпљења и разумијевања и неће изостати добар резултат.

Данијел Васић, вјероучитељ

Ми не треба да мислимо да морамо наметати дјеци љубав према Господу. Ако је наметнута, таква љубав није стварна, чак ни према Богу. У суштини, циљ хришћанског родитељства јесте подићи дијете које ће једнога дана погледати уназад на своје васпитање и рећи: „ Хвала Богу да су ме родитељи тако васпитали. Да сам био способан да се сам васпитавам, учинио бих то на исти такав начин.“

СВЕТИ СЕРГИЈЕ РАДОЊЕШКИ - СВЕТИТЕЉ ЗА СВА ВРЕМЕНА И ЗА СВУ ВЈЕЧНОСТ

Кад размишљам о томе како достићи идеал хришћанског, јеванђељског живота, данас, у свијету који није нимало благонаклон Христовој науци, не могу да се не запитам како је светим оцима пошло за руком да упркос свим животним недаћама и искушењима, увијек и свагда, изаберу Христа?

Истина, Господ Исус Христос сам у Светом Писму говори: „Јарам је мој благ и бреме је моје лако“ (Мт. 11, 28-30). Ипак, до дана данашњег стоји и да се Царство Божије „са напором осваја“ (Мт. 11, 12). Сви ми, без изузетка, желимо и чезнемо за спасењем. Свако од нас, православних хришћана, декларише се као прави и неодступни вјерник, спреман увијек да положи живот за Господа и јеванђељске идеале. Но, у реалности, човјек непрестано пада и пада: прво у гријех, а потом у очајање, све дотле док то очајање не постане стално, перманентно стање душе.

Међутим, најгоре од свега је тај сукоб између времена и вјечности – овога што је овдје и сада и оног што тек треба, како ми православни вјерујемо, да дође. Све оно што се овдје налази толико је реално и стварно да, све и да хоћеш, не можеш да га се одрекнеш. Оно ти се намеће само од себе, силом своје стварности, уништавајући пред собом све механизме којима би човјек могао да се одупре тој стихији материје, оваплоћеној у комформитету савременог живота.

И тако, настављајући да созерцавам ову сурову истину, на срце ми долази мисао: како је светим оцима – тим свједоцима Јеванђеља, пошло за руком да непрестано носе Христа у свом срцу? Шта их је толико мотивисало у подвизима који, како њихова житија свједоче, нису били нимало лагани?

Српски народ је дао велике светитеље, велике људе: монахе преподобне, архиепископе, жупане, краљеве, цареве, деспоте, свете људе, свете жене, честите домаћине, мученике... Један мали, српски народ, изродио је читав један велики, небески народ – хор светитеља и свједока Јеванђеља. Сви они јесу наши, српски, но у исто вријеме они су, као и сви светитељи, свеправославни. Не припадају, нити могу да припадају, само једном народу, једном племену. Сваки светитељ носи у себи Христа. Светитељ је светитељ сваком народу, сваком хришћанину, свакој души која му се моли. То је љепота светости – она је универзална. Стога, молећи се нашим светим угодницима, ово слово посвећујем једном светитељу који по роду није Србин, али по духу дише истим Духом као и наши свети оци – Преподобном Сергију Радоњешком, игуману земље руске. Још као студент управо сам њему душу своју повјерио на духовни патронат у Светој Русији.

Свети Сергије Радоњешки

Нећу говорити, нити препричавати његово житије. Оно се може прочитати у сабраним житијама од Св. Јустина Ћелијског. Такође, може се наћи и на интернету. Писаћу о човјеку који је благодатном силом повезао два народа, руски и српски, изабравши да, умјесто пролазног живота и материје, принесе душу и тијело Господу Христу.

Преподобни Сергије Радоњешки, толико вољен руским народом и поштован српским човјеком, као и сваки други светитељ бјеше човјек. Кажем човјек јер обично светитеље доживљавамо бајковито, као надљуде, супер људе. Житија светих, па и Светог Сергија, испуњена су повјестима о њиховим подвизима, дугим ноћним молитвама, чудесним, над-људским способностима којима их је Господ удостојио. Ипак, највеће чудо у лику сваког светитеља је чињеница да је тај светитељ обичан човјек од крви и меса. Као човјек светитељ је једнак свакоме од нас. Светитељ са свим својим слабостима стаје пред Господа полажући сву своју наду на Христа, а не на своје силе.

Значај подвига Светог Сергија, без обзира како то чудно звучи, није био у његовој мисионарској или просветитељској мисији. Напротив, значај је у његовом смиреном ношењу крста Христовог. Тихо се подвизавајући у тада малом и непознатом Манастиру Пресвете Тројице, он постаде отац читаве једне плејаде духовних горостаса који су својим подвизима умножили монаштво у Русији. Тако данас, практично, нема већег манастира који није био основан од стране ученика Светог Сергија. Међутим, та благодат Сергијевог подвига ширила се по читавом православљу. Сва пуноћа Православне цркве слави и наслађује се житијем Преподобног Сергија.

Личност Радоњешког чудотворца је универзални примјер светости. Кротак, смирен, молитвен, пун доброте и милости – Сергије бјеше живо и оваплоћено Јеванђеље. Сав у Христу, сав у Богу - он гораше тако ватрено и сијаше тако свијетло да топлота његове вјере и свјетлост његових подвига инспиришу генерације и генерације православних. Љубав коју је осјећао према Богу замијенила је све друге љубави: и према свијету, и према човјеку. Међутим, љубав према Богу није укинула љубав према свијету и човјеку. Та љубав је, кроз непрестане подвиге преображена, допуњена, освећена и опет Господу принесена. Јер гдје је Христос ту је и љубав, а гдје је љубав ту се и Христос открива.

Треба ли бољи примјер од Светог Сергија? Христом је постао добар човјек, добар хришћанин, трудољубив монах и ревностан свештеник – укратко, савршен човјек у Христу Исусу. Ипак, он је био од крви и меса, као и ми, ништа бољи и ништа гори. Сигурно да је и у његовој души било колебања и вјечних, животних питања која смо спомињали на почетку овог казивања. А како и да не буде? И Свети Сергије је био само човјек, слабашан и немоћан – физички и психички - као и сви људи. Но, снагу он није црпио из својих слабих људских сила, него из љубави Божије у којој је сав пребивао, непрестано и постојано.

Стога, молећи се Светом Сергију, не очајавајмо за своје спасење. Када помислимо да смо слаби, сјетимо се Светог Сергија и његових подвига. Када помислимо да су нас сви оставили, помислимо у каквој се пустињи и самоћи Преподобни подвизавао. Када помислимо да је наш труд безначајан, погледајмо шта је изродила молитва Светог Сергија – сво монашто земље руске. И на крају, често падајући у гријехе помолимо се Светом Сергију имајући на уму ријечи Светог Златоуста: „До Царства Божијега долази онај који послије сваког пада устане и продужи даље“.

Преподобни оче Сергије, моли Бога за нас!

Милош Зекановић,
протонамјесник

Личност Радоњешког чудитворца је универзални примјер светости. Кротак, смирен, молитвен, пун доброте и милости – Сергије бјеше живо и оваплоћено Јеванђеље. Сав у Христу, сав у Богу - он гораше тако ватрено и сијаше тако свијетло да топлота његове вјере и свјетлост његових подвига инспиришу генерације и генерације православних. Љубав коју је осјећао према Богу замијенила је све друге љубави: и према свијету, и према човјеку. Међутим, љубав према Богу није укинула љубав према свијету и човјеку. Та љубав је, кроз непрестане подвиге преображена, допуњена, освећена и опет Господу принесена. Јер гдје је Христос ту је и љубав, а гдје је љубав ту се и Христос открива.

ДОБРОТВОРНА ОРГАНИЗАЦИЈА ЕПАРХИЈЕ ЗВОРНИЧКО-ТУЗЛАНСКЕ „ТРОЈЕРУЧИЦА“: ПОТРЕБНИ КАО БРЕМЕ ИЛИ КАО МОГУЋНОСТ ОСВАЈАЊА ЦАРСТВА

„Ходите благословени Оца мога; примите Царство које вам је припремљено од постања свијета. Јер, огладњех, и дадосте ми да једем; ожедњех, и напојисте ме; странац бијах, и примисте ме; наг бијах, и одјенусте ме; болестан бијах, и посјетисте ме; у тамници бијах, и дођосте ми.“

(Јеванђеље по Матеју, 25, 34 – 36)

Црква у Епископији зворничко-тузланској је основала *Добротоворну организацију „Тројеручица“*. Одлука о њеном оснивању је прилика да се промисли о потребитима, старању Цркве о њима, односу према страдајућим оних који су чинили Цркву у претходећим нам временима, као и о темељном значају љубећег односа према другом за валидност Литургије и саздавање Царства овдје и сада.

Заповијести Господа Исуса Христа о љубећем односу према гладном, жедном, болесном и утамниченом јесу одређујућа новозавјетна мјера према којој се процјењује наш етос. У заповијестима које нам преноси Апостол Матеј очигледно је одсуство могућности било каквог компромиса, јер а) старање о страдајућем је дјело које чинимо Господу, б) Он нас на крају историје (не) познаје на основу (изостанка) нашег старања о потребитом и в) у страдајућем човјеку страда сâм Бог. Наш позитиван одговор на вапај одбаченог није (само) повиновање заповијести Господа, чија посљедица ће бити даровање Царства које нам је припремљено, него дјело које чинимо сâмом Господу. Заповијест је толико експлицитна да не оставља никакав простор у којем би егзегетска слобода ублажила епилог њеног неиспуњавања. Ако дјело које (не) учинимо потребитом (не) учинимо сâмом Господу, није погрешно рећи да Он страда у ономе чију потребу (ни)смо превидјели. Наведени исказ се не би ваљао ублажити алегоријским тумачењем, које би маргинализовало ријечи Господње. Бог страда у страдајућем човјеку. Ако се Господ, како уче Свети Оци, налази у свакој од Својих заповијести, нема разлога да сумњамо да се Он налази и у сваком човјеку.

„Божански Логос се налази тајанствено у свакој од Својих заповијести, а Бог Отац се сав и нераздвојан налази природно у свецелом Логосу Своме. Онај који прихвата божанску заповест и твори је, прима у себе Логоса Који се у њој налази, а који је примио Логоса, кроз Њега и у Њему истовремено примио је и Духа Светога.“ /Преподобни Максим Исповједник, *Поглавља о теологији и икономији Сина Божијег*/

Како је апостолска Црква одговорила на заповијести о старању за потребитог? Два момента су упечатљива: образовање ђаконске службе у Цркви Јерусалима и пракса прикупљања прилога за потребите у литургијским сабрањима у новооснованим црквама. Апостол Лука нас извјештава да апостоли бирају седморицу освједочених у вјери чланова Цркве, којима се повјерава служење страдајућим и старање око праведне расподјеле прилога. Ако је извор и разлог настанка ђаконске службе била еклисијална дужност и потреба старања за сиромахе, оправдано је поставити питање: кроз какву је еволуцију прошла поменута служба, ако је њено савремено служење – изузимајући милост, која је посљедица личносног подвига, а не еклисијалног назначења – испражњено од икаквог трага старања о потребитима?

Новозавјетни списи изашли из пера Апостола Павла нас обавјештавају о његовом труду око страдајуће Јерусалимске цркве. Највећи ауторитети међу апостолима заповиједају Павлу да се сјећа сиромашних у Јерусалиму, а што он ревносно чини. Апостол незнабожаца не одустаје ни у оним црквама гдје се јављају негодовања због установљене праксе да се приликом сабрања Цркве прикупљају прилози за Цркву у Јерусалиму, која је изобиловала у оскудности. Посебно су упечатљиви дијелови Посланице II Цркви у Коринту, који изражавају неопходност учешћа у прикупљању прилога, а чему су се јавили отпори међу одређеним Коринћанима. Павле напомиње колико је значајно прикупљање новчаних средстава, будући да се тиме свједочи љубав према страдајућој јерусалимској браћи.

Поглед на постапостолски период пружа увид у идентичан однос Цркве према реалности потребитих: старање за њих није инцидент у њеном постојању, нити је дјелање које зависи од воље њених предстојатеља, него је уткано у сâм живот заједнице. На примјер, у Историји (VI, 43) Јевсевија Кесаријског читамо да се Црква Рима средином III стољећа старала о 1.500 удовица и других сиромаха.

„Добровољне прилоге за убоге нека епископ правилно дијели сиротињи, удовицама, страдалницима. Дијелећи праведно свима којима је потребно, и ви епископи користићете добра Господња, али их немојте злоупотребљавати. Једите од њих, али немојте све сами појести.“ */Апостолске установе, II, 25/*

„За новац заповиједа се да епископ има власт над њим и да преко презвитера и ђакона раздјељује онима којима је потребно. Такође, ако њему треба, нека и сам узима за своје неопходне потребе, и за браћу странце, тако да ни у чему не трпе оскудицу.“ */Апостолска правила, 41/*

Св. апостол Павле

Низ савремених нам богослова је једногласан у реафирмацији библијско-светоотачког становишта да је Литургија Цркве као вријеме и простор пројаве будућег Царства пресудна за одређење идентитета Цркве. Наведено становиште је неупитно, али би било неодрживо превидјети постојање Цркве послије окончања литургијског сабрања. Црква постоји (и) између евхаристијских сабора и у том постојању је призвана да свједочи јеванђељски етос, који се не би смио разумијевати другоразредним за идентитет Цркве, него, напротив, као одлучујући за разлог постојања Цркве који је једнак пројави начина постојања Исуса Христа.

Свима су познате мисли Светог Николаја Кавасиле у којима је поистовијетио Евхаристију, Цркву и Царство, „јер овдје није у питању само заједничко име или сличност својстава, него суштинска истовјетност.“ (Свети Николај Кавасила, *Тумачење Литургије*, 39). Међутим, исти аутор у истом спису је као икону Царства навео другу реалност: старање о потребитима. „Ако неко зажели да, кроз дјела која чине милостиви, сагледа дјело милости Господње, наћи ће да је милост Господња истовјетна са Царством.“ (Свети Николај Кавасила, *Тумачење Литургије*, 14) Ако је, уз Светог Григорија Паламу, најзначајнији богослов позне византијске епохе старање о страдајућим означио као икону Царства које долази, не би се смио занемаривати – како истиче Танасис Папатанасиу – значај реализације евхаристијског опита у времену између сабирања̂ око Трпезе Господње. Дакле, погрешно је тврдити – без обзира што та тврдња долази од Јована Зизјуласа, најеминентнијег богослова наше Цркве данас – да само у Литургији можемо пронаћи дефиницију Цркве, односно да старањем за гладне и болесне Црква задобија етички карактер, што би значило да она свој идентитет црпи из свог дјелања у свијету, а не из Есхатона. Иако Јован Зизјулас јесте благослов Цркви и свијету – будући да Цркву половину стољећа напаја са најчистијих извора њеног богословља, а пред свијетом простире опит који му недостаје – наведена становишта, која су у немалој мјери обликовала и савремену српску теолошку мисао, пред судом Јеванђеља, евхаристијских молитава и светоотачког насљеђа су неодбрањива. Разумије се да се мисао Јована Зизјуласа о добротољубивом дјелању Цркве не исцрпљује наведеним ставовима и да постоје бројни примјери у којима наш савремени учитељ етос (чланова) Цркве разумије као плод Литургије Цркве. Међутим, и овдје постоји проблем: да ли је наведени плод неопходан или његово изостајање неће нанијети штету Цркви? Јер – како би се изразио Павле Евдокимов – валидност Литургије стоји у зависности од свједочења евхаристијског етоса њених предстојатељâ и народа Господњег прије и послије литургијског сабрања.

Зашто нам је била битна напомена о узрочно-посљедичном односу Литургије, евхаристијског етоса и Царства? Тумачи јеванђељског извјештаја о вијеђењу Васкрслог Господа у Емаусу су препознали евхаристијски контекст у којем Га ученици препознају. Али, изгледа да су многи – како је уочио поменути Танасис Папатанасиу – превидјели гостољубивост ученикâ у којем је пројављен љубећи однос према другом. Након што су пројавили љубав према странцу, пруживши му уточиште од неизвијесности ноћи и принијевши му дарове, бива им даровано да у Њему препознају свог Господа.

Претходни редови су указали да оснивање *Добротворне организације „Тројеручица“* у Епископији зворничко-тузланској стоји на новозавјетним темељима који одређују наше вјечновање. Оно постаје учесник древне борбе Апостола Павла за страдајућу браћу. И оно на опипљив начин свједочи да је Царство овдје и сада међу нама.

Срђан Мастило

Новозавјетни списи изашли из пера Апостола Павла нас обавјештавају о његовом труду око страдајуће Јерусалимске цркве. Највећи ауторитети међу апостолима заповиједају Павлу да се сјећа сиромашних у Јерусалиму, а што он ревносно чини. Апостол незнабожаца не одустаје ни у оним црквама гдје се јављају негодовања због установљене праксе да се приликом сабрања Цркве прикупљају прилози за Цркву у Јерусалиму, која је изобиловала у оскудности. Посебно су упечатљиви дијелови Посланице II Цркви у Коринту, који изражавају неопходност учешћа у прикупљању прилога, а чему су се јавили отпори међу одређеним Коринћанима. Павле напомиње колико је значајно прикупљање новчаних средстава, будући да се тиме свједочи љубав према страдајућој јерусалимској браћи.

О чувању ума од некорисног знања и празне радозналости

Као што је неопходно чувати ум од незнања тако је потребно чувати га и од многог празног знања и радозналости. Јер ако се ум пуни многим знањем, не искључујући ту и сујетно, непотребно и штетно, постаће неспособан да сазнаје шта је добро за наше исправљање и усавршавање. Зато се према земаљским стварима које су дозвољене, али не и неопходне, мораш односити као да си већ умро. Усредсређуј свој ум у себе и држи га далеко од свих ствари овога света.

Св. Никодим Агиорит

Приче о ономе што је било и знања о ономе што се догађа боље нека пролазе мимо тебе. Преврати у разним земљама боље нека буду за тебе као да их није било. Када баш и будеш имао прилике да чујеш о њима, радије заборави на то што брже можеш. Ево шта вели св. Василије: „Нека ти слушање вести из света буде горка храна, а слатке као мед поуке духовних људи“. Пророк Давид говори: Казиваху ми шале преступници закона, али оне нису као закон твој. Заволи да слушаш претежно о духовном, то изучавај и немој желети ништа да знаш осим Исуса Христа и тога распета (I Кор. 2,2), осим Његовог живота и смрти и онога што Он од тебе жели. Ако се тога будеш држао, чинићеш што је угодно Богу. А Бог воли душе које воле Њега и које се труде да извршују Његову вољу.

Интересовање за многе ствари је често плод гордости и храна за самољубље. То су само замке злог духа који, видећи да код неких постоји јака воља да живе духовним животом, покушава да их саплете радозналошћу и да тако овлада њиховим умом и њиховом вољом. Због тога убацује, особито онима који су способнији и склонији философирању, високе и дивне мисли. А они, заневши се задовољством да распредају о високим стварима, заборављају да чувају чистоту срца, да смирено мисле о себи и да савлађују страсти. Везани ланцима гордости и самоуверености стварају од свог ума идола и мало по мало долазе до уверења, а то и не примећују, да више немају потребе за саветима других, те у свакој прилици прибегавају идолу сопственог расуђивања.

То је врло опасна и тешко излечива болест. Гордост ума је гора од гордости воље. Јер ум је још у стању да излечи гордост воље, али када се он гордо увери да је оно што он мисли најбоље, ко ће га разуверити? Може ли послушати кога када је уверен да мисли правилније него ико други? А кад је то око душе, помоћу кога би човек могао увиђати и исправљати гордост воље, само ослепљено гордошћу и не може се излечити, ко ће излечити и вољу? И тада све бива у човеку растројено, те нема кога да стави мелем. Зато је, ето, потребно, да поведеш борбу против гордости ума, пре него што она узме маха. Устај против ње, обуздавај је и покорно потчињавај своје мишљење мишљењу духовника. Буди скроман из љубави према Богу, ако желиш да будеш мудрији од Соломона. Ако ко међу вама мисли да је мудар на овоме свијету, нека буде луд да буде мудар (I Кор. 3,18).

Преузето са сајта:
www.pravoslavie.ru
(српска верзија)
Преподобни
Никодим Светогорац
27 / 07 / 2018

ПРЕПОДОБНИ ПАЈСИЈЕ СВЕТОГОРАЦ

ДОБРИХ ЉУДИ ИМА СВУДА

Не тврдимо да су сви хришћани... свети. Желе да буду. Не тврдимо да хришћани немају... недостатака и злобе. Покушавају да их превазиђу. То не чине они „други“, непријатељи Цркве. Не тврдимо да не бивају скандали у Цркви. Али где их нема? Зар их нема у политици? Зар не бивају у удружењима? Зар их нема у фудбалским клубовима? Свуда где има људи бивало је и биће таквих ствари.

Оно, пак, што тврдимо јесте да медији, новине и телевизија... говоре само ружно о Цркви, а то често потиче од обичних измишљотина и од ничега. Чему оваква неправедна извештавања? Зашто се о Цркви ствара лажна слика?

Постоје свети старци, који су постали познати до краја земље, речима од уста до уста, а да их нису пратиле новине, нити су били преношени преко радија и телевизије.

Постоје старци који имају благодат да им долазе људи из Америке, Аустралије, из Немачке, са свих крајева земље, тражећи да их виде, очекујући помоћ. Постоје људи који сведоче о чудима и доброчинствима која су доживели и о томе говоре из личног искуства и са крајњим поштовањем.

Оно што тврдимо је то да таквих стараца нема нигде другде. Завера ћутања моћника овога света о Православљу и његовим светитељима се развејава као дим од силе Божије. Тако је увек било. Свагда је против Цркве вођен рат, било јавно, било тајно. И на крају је увек Црква тријумфовала. Тако је било ево већ две хиљаде година, тако ће бити и убудуће.

Тако је устројио промисао Божији кроз векове и сладчајши Богочовек Исус Христос, једини истинити Бог. „На томе камену сазидаћу Цркву своју и врата адова неће је надваладати“ (Мт. 16, 18).

Несавршених људи има свуда. Има их и у Цркви. У Цркви, такође, постоје и добри људи. Постоје добри људи и у политици, у верским заједницама, у лажним религијама и учењима. У читавом свету постоје добри људи и добро је да је тако, јер су они утеха и помоћ своме окружењу и друштву. Светитеља, међутим, нема нигде другде осим у Православљу.

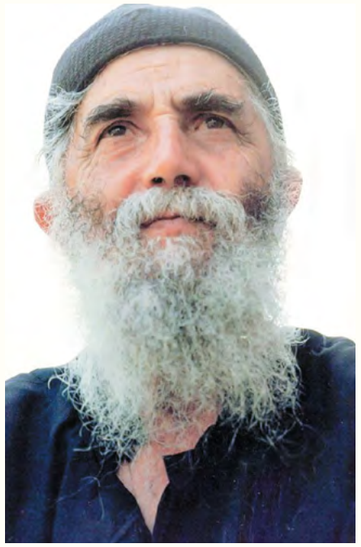

Старац Пајсије

Преподобни Јаков (Цаликис)
СВИ ЉУДИ ИМАЈУ СВОГА АНГЕЛА

У тренутку када уђох у собу, ту су били лекари у редовној посети болесницима. Неким случајем, ти лекари су били моји студенти на Универзитету. Када ме угледаше, дођоше да ме известе о старчевом здрављу. Пошто смо завршили разговор, они одоше, а ја прићох и седох близу старца Јакова. Чим ме је угледао, рече ми нешто неуобичајено, нешто о чему уопште никада нисам размишљао.

- Не познајем те. Први пут те видим, али видим да иза тебе стоји анђео.

Био сам буквално потресен оним што ми рече. И настави:

- Сви људи имају свога анђела. Пази да га не одбијеш од себе. Овог анђела си добио од тренутка крштења. Он те од тада прати. Он ће и у тренутку твоје смрти да узме душу у своје руке и да је води на Суд. И када дођу демони, говорећи: „Он је учинио ово или оно... Учинио је овај или онај грех...“, тада ће твој анђео рећи: „Да, учинио је то, али је истовремено чинио и добра дела“. И набрајаће их. Он је адвокат који ће те заступати. Пази, дакле, да га не удаљиш од себе. Видео сам га да стоји иза тебе.

Од тог тренутка никада нисам губио осећај да је анђео у мојој близини, мој Анђео чувар. То је заиста велика радост за нас православне хришћане.

превод са грчког:
Епископ зворничко-тузлански
Г. Фотије

СВЕТИ МУЧЕНИЦИ СЕРГИЈЕ И ВАКХО – СРЂЕВДАН

Ови свети и дивни мученици и јунаци вере Христове беху најпре први великаши на двору цара Максимијана. И сам их цар уважаваше много због храбрости, мудрости и верности. Али кад чу цар, да су ова два великаша његова хришћани, промени љубав своју према њима на гнев. И једном када беше велико жртвоприношење идолима цар позва Сергија и Вакха, да заједно с њима жртве принесу, али они отворено отказаше цару послушност у томе. Ван себе од јарости цар нареди, те свукоше с њих војничко одело, и прстење, и одликовања, и обукоше их у женске хаљине; још им метнуше гвоздене обруче о врат, и тако их вођаху улицама града Рима на подсмех свима и свакоме. По том их посла цар у Азију, своме намеснику Антиоху, на истјазање. А овај Антиох беше се и дигао до тога положаја помоћу Сергија и Вакха, који га у своје време препоручише цару.

Када их Антиох поче саветовати, да се одрекну Христа, и да себе спасу бешчешћа мука и смрти, одговорише ови светитељи: "и чест и бешчешће, и живот и смрт - све је једно ономе ко иште царства небеског." Антиох баци Сергија у тамницу, и нареди прво да се мучи Вакх. Слуге се мењаху један за другим тукући Вакха светога, све док му цело тело не раздробише. Из раздробљеног и крвавог тела Светог Вакха изађе душа његова света и на рукама ангелским оде Господу. Пострада Свети Вакх у граду Варвалису. Тада Сергије Свети би изведен и обувен у гвоздене опанке, с начичканим ексерима, па тако отеран у град Росаф у Сирију, и тамо мачем посечен; и душа му оде у Рај да тамо заједно са Вакхом, другом својим, приме венце славе бесмртне од Христа Цара Господа свога. Пострадаше ови красни витези вере Христове око 303. године.

ЖИВОТВОРНИ ИСТОЧНИК

МАНАСТИР ДУГА ЊИВА

На мјесту садашњег манастира, према усменом предању, налазила се црква брвнара посвећена светом пророку Илији, која је порушена некад у ранијим временима. Оно што је дошло до нас од овога предања настао је обичај у народу овога краја и шире да долазе на Илиндански збор на Дугој Њиви (обиљежава се у недјељу пред Св. пророка Илију), а који је вјероватно био из због тога што је поменута црква била посвећена овом светитељу Христовом.